

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL 2009–2011 METŲ PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ
BENDRŲJŲ UGDYMO PLANŲ**

2009 m. gegužės 15 d. Nr. ISAK-1027
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853; 2004, Nr. 103-3755; 2007, Nr. 43-1628) 56 straipsnio 14 punktu,
t v i r t i n u 2009–2011 metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendruosius ugdymo planus (pridedama).

Švietimo ir mokslo ministras

Gintaras Steponavičius

Parengė
Audronė Šuminienė

LIETUVOS
TUKSTANTMETIS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos švietimo
ir mokslo ministro 2009 m. gegužės 15 d.
įsakymu Nr. ISAK-1027

2009–2011 METŲ PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ BENDRIEJI UGDYMO PLANAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 2009–2011 metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai (toliau – Bendrieji ugdymo planai) reglamentuoja pagrindinio, vidurinio ir specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams pritaikytą, suaugusiųjų pradinio ugdymo (toliau – Ugdymo programos) ir neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimą švietimo įstaigose. Vadovaujantis Bendraisiais ugdymo planais ir kitais teisės aktais sudaromi 2009–2010 ir 2010–2011 mokslo metų mokyklos ugdymo planai.

2. Bendrųjų ugdymo planų tikslai:

2.1. įvardyti bendruosius Ugdymo programų vykdymo švietimo įstaigose (toliau – mokykla) principus ir reikalavimus;

2.2. skatinti mokyklas sudaryti galimybes kiekvienam besimokančiajam įgyti kompetencijų – žinių, gebėjimų ir nuostatų.

3. Bendrųjų ugdymo planų uždaviniai:

3.1. nustatyti pamokų skaičių, skirtą dalykų programoms įgyvendinti mokantis pagal Ugdymo programas;

3.2. aprašyti pagrindinius ugdymo pritaikymo pagal mokinių poreikius būdus (individualizuojant ir diferencijuojant, integruojant, kt.);

3.3. nustatyti reikalavimus ugdymo procesui mokykloje organizuoti;

3.4. pasiūlyti gaires mokyklos ugdymo planui rengti.

4. Bendruosiuose ugdymo planuose vartojamos sąvokos:

Dalyko modulis – iš anksto apibrėžta, savarankiška ugdymo ar mokymo dalyko programos dalis.

Dvikalbis ugdymas – tautinės mažumos mokomąja kalba mokyklos pasirinktas ugdymo modelis, pagal kurį dalis ugdymo programų dalykų arba dalykų modulių mokoma lietuvių kalba.

Išlyginamoji klasė – sudaroma siekiantiems įgyti išsilavinimą mokiniams, nutraukusiems mokymąsi ar nesimokiusiems kai kurių dalykų.

Kontrolinis darbas – ne mažesnės kaip 30 minučių trukmės savarankiškas, projektinis, kūrybinis, laboratorinis ar kitoks raštu (ar elektroniniu būdu) atliekamas ir įvertinamas darbas, skirtas mokinio pasiekimams ir pažangai patikrinti baigus dalyko programos dalį.

Kryptingas meninis ugdymas – įvairių meno sričių (bendrųjų meninių) gebėjimų arba vienos meno srities gebėjimų gilesnis ir platesnis ugdymas.

Mobilioji grupė – mokinių grupė dalykui, dalyko moduliuui diferencijuotai mokyti, pedagoginei ar specialiajai pedagoginei pagalbai teikti.

Mokinio individualus ugdymo planas – mokinio, besimokančio pagal vidurinio (atskirais atvejais pagrindinio) ar specialiojo ugdymo programą, pasirinkti mokytis per tam tikrą laikotarpį (pvz.: dvejiems ar vieneriems metams, pusmečiui) dalykai, dalykų kursai ir moduliai, suderinti su mokyklos galimybėmis.

Mokyklos ugdymo planas – pagal Bendruosius ugdymo planus, mokinių poreikius ir mokyklos galimybes mokyklos parengtas Bendrųjų programų, tvirtinamų Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro (toliau – Bendrosios programos) įgyvendinimo planas.

Pagilintas dalyko mokymas – dalyko mokymas pagal išsamesnę programą, kuriai skiriama daugiau pamokų.

Pamoka – nustatytos trukmės mokytojo organizuojama kryptinga mokinių veikla, kuri padeda pasiekti Bendrosiose programose numatytų tikslų ir planuojamų rezultatų (kompetencijų).

Pasirenkamasis dalykas – mokyklos siūlomas ir mokinio laisvai pasirenkamas dalykas.

Privalomasis dalykas – dalykas, kurį mokinys privalo mokytis pagal Ugdymo programą.

Teminis arba ilgalaikis dalyko planas – dalyko ugdymo ir turinio gairės, mokytojo parengtos atsižvelgiant į numatomus mokinių pasiekimus pagal Bendrąsias programas, tvirtinamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro.

Specialiosios pamokos – specialiųjų poreikių mokiniams skirtos privalomos pamokos sutrikimą ar negalią kompensuojamiesiems įgūdžiams ugdyti.

Specialiosios pratybos – mokinių logopedinės, judesio ir padėties, tarties, kalbos ir klausos, orientacijos ir judrumo, regėjimo funkcijų lavinimo, kasdienių gyvenimo įgūdžių ugdymo, Brailio rašto mokymo individualios ar grupinės pratybos.

Kitos Bendruosiuose ugdymo planuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853) ir kituose švietimą reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. UGDYMO PROGRAMŲ VYKDYMO BENDROSIS NUOSTATOS

I. UGDYMO ORGANIZAVIMAS

5. Ugdymo organizavimas 2009–2010 mokslo metais:

5.1. Ugdymo procesas pradedamas rugsėjo 1 d., baigiamas atitinkamai:

Klasė	Ugdymo proceso pabaiga	Ugdymo proceso trukmė savaitėmis
5	05-28	32
6–9 (gimnazijų I)	06-11	36
10 (gimnazijų II)	05-28	34
11 (gimnazijų III)	06-11	36
12 (gimnazijų IV)	05-28	34

5.2. Mokyklos dirba penkias dienas per savaitę.

5.3. Ugdymosi procesas pagal pagrindinio ugdymo programas mokyklos sprendimu gali būti skirstomas trimestrais arba pusmečiais, pagal vidurinio ugdymo programą – pusmečiais. Pusmečių datas tvirtina mokyklos direktorius. Nustatoma tokia trimestrų trukmė:

pirmas trimestras: rugsėjo 1 d. – lapkričio 30 d.,

antras trimestras: gruodžio 1 d. – vasario 27 d.,

trečias trimestras 5, 10 (gimnazijų II) klasei: kovo 1 d. – gegužės 28 d.,

6–9 (gimnazijų I) klasėms: kovo 1 d. – birželio 11 d.

5.4. Mokinių atostogos numatomos:

Atostogos	Prasideda	Baigiasi
Rudens	2009-10-26	2009-10-30

Žiemos (Kalėdų)	2009-12-23	2010-01-06
Pavasario (Velykų)	2010-03-29	2010-04-02
Vasaros: 5 kl.	2010-05-31	2010-08-31
6–11 (gimnazijų I–III) klasės	2010-06-14	

5.4.1. 5 klasių mokiniams skiriamos papildomos 10 mokymosi dienų atostogos (po 5 mokymosi dienas 2 kartus per ugdymo procesą). Papildomas atostogas rekomenduojama skirti:

Atostogos prasideda	Atostogos baigiasi
2009-11-23	2009-11-27
2010-02-08	2010-02-12

5.4.2. papildomų atostogų laikas, suderintas su mokyklos taryba, gali būti numatomas ir kitas.

5.5. Mokykla tautinės mažumos kalba, suderinusi su steigėju (valstybinės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomąja institucija ar jos įgaliotu asmeniu (savivaldybės mokyklos – biudžetinės įstaigos), dalyvių susirinkimu (savininku) (kitų mokyklų) (toliau kartu vadinama – steigėju), gali keisti žiemos (Kalėdų) ir pavasario (Velykų) atostogų datas.

6. Ugdymo organizavimas 2010–2011 mokslo metais.

6.1. Ugdymo procesas pradedamas rugsėjo 1 d., baigiamas atitinkamai:

Klasė	Ugdymo proceso pabaiga	Ugdymo proceso trukmė savaitėmis
5	05-31	32
6–9 (gimnazijų I)	06-10	36
10 (gimnazijų II)	05-31	34
11 (gimnazijų III)	06-10	36
12 (gimnazijų IV)	05-31	34

6.2. Mokyklos dirba penkias dienas per savaitę.

6.3. Ugdymosi procesas pagal pagrindinio ugdymo programas mokyklos sprendimu gali būti skirstomas trimestrais arba pusmečiais, pagal vidurinio ugdymo programą – pusmečiais. Pusmečių datas tvirtina mokyklos direktorius. Nustatoma tokia trimestrų trukmė:

pirmas trimestras: rugsėjo 1 d. – lapkričio 30 d.,

antras trimestras: gruodžio 1 d. – vasario 28 d.,

trečias trimestras 5, 10 (gimnazijų II) klasėms: kovo 1 d. – gegužės 31 d.,

6–9 (gimnazijų I) klasėms: kovo 1 d. – birželio 10 d.

6.4. Mokinių atostogos numatomos:

Atostogos	Prasideda	Baigiasi
Rudens	2010-10-25	2010-10-29
Žiemos (Kalėdų)	2010-12-23	2011-01-05
Pavasario (Velykų)	2011-04-18	2011-04-22
Vasaros: 5 kl.	2011-06-01	2011-08-31

6–11 (gimnazijų I–III) klasės	2011-06-13	
-------------------------------	------------	--

6.4.1. 5 klasių mokiniams skiriamos papildomos 10 mokymosi dienų atostogos (po 5 mokymosi dienas 2 kartus per ugdymo procesą). Papildomas atostogas rekomenduojama skirti:

Atostogos prasideda	Atostogos baigiasi
2010-11-22	2010-11-26
2011-02-21	2011-02-25

6.4.2. papildomų atostogų laikas, suderintas su mokyklos taryba, gali būti numatomas ir kitas.

7. Ugdymo procese kultūrinei, meninei, pažintinei, kūrybinei, sporto, praktinei, socialinei, prevencinei ir kitai pagal mokinių ir mokyklos poreikius parinktai veiklai per mokslo metus būtina skirti nuo 5 iki 10 mokymosi dienų. Ji organizuojama mokyklos pasirinktu laiku. Ši veikla nėra privaloma įgyvendinant suaugusiųjų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas.

7.1. Oro temperatūrai esant 20 laipsnių šalčio ar žemesnei, į mokyklą gali neiti 5 klasių mokiniai, esant 25 laipsniams šalčio ar žemesnei temperatūrai – 6–12 klasių (gimnazijų I–IV) mokiniai. Šios dienos įskaičiuojamos į mokymosi dienų skaičių.

7.2. Paskelbus ekstremalią situaciją, keliančią pavojų mokinių gyvybei ar sveikatai, mokykla priima sprendimus dėl ugdymo proceso koregavimo.

II. MOKYKLOS UGDYMO PLANO RENGIMAS

8. Mokyklos direktorius ar jo įgaliotas asmuo organizuoja ugdymo plano rengimą. Į mokyklos ugdymo plano rengimą, grindžiamą demokratiškumo, subsidiarumo, prieinamumo, bendradarbiavimo principais, įtraukiami mokytojai, mokiniai, tėvai.

9. Mokykloje susitariama dėl mokyklos ugdymo plano turinio ir formos. Plane mokykla savo nuožiūra gali numatyti:

9.1. mokyklos keliamus tikslus Ugdymo programoms įgyvendinti;

9.2. mokyklai svarbius ugdymo proceso įgyvendinimo principus, ugdymo proceso organizavimo sąlygų ypatumų aptarimą;

9.3. Bendrųjų programų įgyvendinimą konkrečioje klasėje ar klasių konkrečioje klasėje, dalykui skiriamų pamokų skaičių konkrečioje klasėje, mokyklos nuožiūra skirstomų pamokų panaudojimą, ugdymo turinio integravimą ar dalykų mokymo intensyvumą;

9.4. ugdymo turinio individualizavimo ir diferencijavimo įgyvendinimo galimybes mokykloje: siūlomus dalykų kursus, mobiliųjų grupių sudarymą, pasirenkamuosius dalykus ir modulius ir kt. Priemonės ugdymo turiniui individualizuoti ir diferencijuoti numatomos atsižvelgus į mokinių pasiekimus ir pažangą, specialiuosius poreikius;

9.5. svarbiausius mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo periodus, būdus, laiką;

9.6. reikalavimus mokinio individualiam ugdymo planui sudaryti;

9.7. specialiosios pedagoginės ir specialiosios pagalbos teikimą;

9.8. informacinių technologijų panaudojimą dalykams mokytis;

9.9. neformaliojo ugdymo veiklos tikslus ir pasirinkimo galimybes;

9.10. mokyklai aktualius Bendrųjų programų įgyvendinimo aspektus.

10. Rengiant mokyklos ugdymo planą rekomenduojama priimti sprendimus dėl:

10.1. ugdymo turinio planavimo principų ir laikotarpių (teminio arba ilgalaikio). Planuojant orientuojamasi į Bendrosiose programose numatytus mokinių pasiekimus ir Bendrųjų ugdymo planų 5 ar 6 punktuose nurodytą ugdymo proceso trukmę, dalyko programai skiriamų valandų (pamokų) skaičių;

10.2. bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymo, prevencinių bei kitų programų integravimo į ugdymo turinį ir tarpdalykinės integracijos (dalykų ar jų dalies turinio integravimo);

10.3. mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo ugdymo procese būdų ir laikotarpių, mokinių pasiekimų, įgytų mokantis menų, kūno kultūros, technologijų, pilietiškumo pagrindų, ekonomikos, pasirenkamųjų dalykų ir dalykų modulių vertinimo;

10.4. pasirenkamųjų dalykų ir dalykų modulių pasiūlos, integruotų dalykų, dalykų modulių programų ir pasirenkamųjų dalykų (jei nėra švietimo ir mokslo ministro patvirtintų) programų rengimo;

10.5. pagilinto dalykų mokymo, kryptingo meninio ugdymo, antrosios užsienio kalbos mokymo;

10.6. dvikalbio ugdymo;

10.7. pagalbos specialiųjų poreikių mokiniams teikimo, adaptacinio laikotarpio penktokams trukmės (ne trumpesnės kaip 1 mėnuo);

10.8. mokinių socialinės veiklos organizavimo principų ir būdų, siejamų su mokinių, mokyklos ir vietos bendruomenės poreikiais;

10.9. dalyko mokymo intensyvinimo, mokinio pasirinkto dalyko kurso ar dalyko modulio pakeitimo tvarkos;

10.10. formaliojo ir neformaliojo ugdymo turinio integravimo mokykloje, neformaliojo ugdymo organizavimo;

10.11. dalykų programoms įgyvendinti skiriamų valandų skaičiaus didinimo ar mažinimo ne daugiau kaip 10 procentų, atsižvelgus į praėjusių mokslo metų ugdymo plano įgyvendinimą ir į rengiamo plano galimybes;

10.12. klasių dalijimo į grupes principų, mobiliųjų grupių sudarymo ir skaičiaus, atsižvelgus į skirtas mokymo lėšas.

11. Mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos gali būti skiriamos dalykams diferencijuotai mokyti, pasirenkamiesiems dalykams, dalykų moduliams ir kitai veiklai (pamokoms, konsultacijoms), kuri prisidėtų prie nuoseklaus kompetencijų – žinių ir gebėjimų, nuostatų ugdymo.

12. Mokykla savo sprendimų dėl ugdymo organizavimo mokykloje neprivalo kasmet atnaujinti, jei jie neprieštarauja Bendriesiems ugdymo planams.

13. Mokykla, atsiradus Bendruosiuose ugdymo planuose nenumatytiems atvejams ugdymo proceso metu, gali koreguoti mokyklos ugdymo plano įgyvendinimą priklausomai nuo mokymo lėšų, išlaikydama minimalų pamokų skaičių dalykų programoms įgyvendinti ir minimalų privalomų pamokų skaičių mokiniui.

14. Mokyklos ugdymo plane gali būti numatoma bendradarbiauti su kitomis mokyklomis, siekiant užtikrinti įgyvendinamų ugdymo programų tęstinumą, perimamumą ir padidinti mokinių galimybes pasirinkti dalykus ar jų modulius ne tik savo mokykloje, bet ir kitose.

15. Mokyklos ugdymo plano projektą mokyklos direktorius ar jo įgaliotas asmuo derina su mokyklos taryba ir su steigėju.

16. Mokyklos ugdymo planą mokyklos direktorius patvirtina iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.

III. MOKINIO INDIVIDUALAUS UGDYMO PLANO SUDARYMAS

17. Siekiant individualizuoti ugdymą ir optimizuoti mokymosi krūvius sudaromi mokinių individualūs ugdymo planai.

18. Mokinio individualaus ugdymo plano tikslas – ugdyti mokinio asmeninę atsakomybę už mokymąsi, gebėjimą įgyvendinti išsikeltus tikslus.

19. Sudarydami ir įgyvendindami mokinio individualų ugdymo planą bendradarbiauja mokyklos vadovai, mokiniai, mokytojai ir mokinių tėvai. Mokinio individualaus ugdymo plano formą siūlo mokykla.

20. Mokinio individualų ugdymo planą, suderintą su mokyklos galimybėmis, sau rengia kiekvienas mokinytis, besimokantis pagal vidurinio ugdymo programą. Atskirais atvejais mokinio individualus ugdymo planas sudaromas besimokantiesiems pagal pagrindinio ugdymo ir

specialiesiems ugdymosi poreikiams pritaikytas programos (pvz., dėl mokymosi namuose, nuotolinio mokymosi, mokymosi spragų išlyginimo ir kt.).

IV. DALYKŲ MOKYMO INTEGRAVIMAS

21. Mokyklos metodinė taryba, mokytojų taryba, metodinė grupė, siekdamos mažinti mokymosi krūvius ir priartinti mokymąsi prie gyvenimo aktualijų, priima sprendimus dėl dalykų, kurių ugdymo turinys yra susijęs ar priskiriamas tai pačiai ugdymo sričiai, integravimo. Integruotoje pamokoje siekiama integruojamųjų dalykų programose numatytų mokinių pasiekimų.

22. Mokykla analizuoja, kaip mokymosi procese įgyvendinamos integruojamųjų dalykų programos, ir priima sprendimus dėl tolesnio integravimo.

23. Integruojamųjų dalykų turinį būtina numatyti rengiamuose trumpalaikiuose, ilgalaikiuose ar teminiuose dalykų planuose.

24. Integruotų pamokų apskaitai užtikrinti būtina integruojamųjų pamokų turinį dienyne įrašyti abiejų dalykų apskaitai skirtuose puslapiuose.

V. DALYKŲ MOKYMO INTENSYVINIMAS

25. Mokykla gali intensyvuoti atskirų dalykų mokymą, t. y. Bendruosiuose ugdymo planuose numatytą pamokų skaičių 2 metams gali skirti vieneriems metams ir dalyko bendrąją programą įgyvendinti per metus. Tai netaikytina kūno kultūrai, doriniam ugdymui. Dorinio ugdymo dalyko mokymą galima intensyvuoti tik įgyvendinant vidurinio ugdymo programą.

26. Intensyvinant atskiro dalyko ar kelių dalykų mokymąsi negali būti viršijamas maksimalus mokiniui privalomų pamokų skaičius per savaitę.

VI. MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

27. Vertinant mokinių pažangą ir pasiekimus ugdymo procese vadovaujamosi Bendrosiomis programomis ir Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ISAK-256 (Žin., 2004, Nr. 35-1150), mokyklos susitarimais.

28. Mokykla užtikrina, kad mokiniai ugdymo procese laiku gautų mokyti padedantį vertinimą žodžiu ir raštu.

29. Mokinių, besimokančių pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, pasiekimams vertinti taikoma 10 balų vertinimo sistema, išskyrus atvejus, numatytus Bendrųjų ugdymo planų 32 punkte.

30. Mokykla gali rinktis kitas vertinimo sistemas, bet privalu numatyti įvertinimų konvertavimo į dešimtbalę sistemą būdą.

31. Mokykla raštu (ar elektroniniu būdu) informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) apie mokinių mokymosi pasiekimus ir numato būdus bei galimybes mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu peržiūrėti gautus pasiekimų įvertinimus.

32. Dorinio ugdymo, žmogaus saugos, kūno kultūros, kūno kultūros parengiamosios grupės, menų ir technologijų, ekonomikos ir pilietiškumo pagrindų dalykų mokymosi pasiekimus rekomenduojama įvertinti įrašu „įskaityta“ arba „neįskaityta“. Įrašas „atleista“ įrašomas, jeigu mokinsys atleistas pagal gydytojo rekomendaciją ir mokyklos direktoriaus įsakymą.

33. Specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokinių pasiekimai kūno kultūros pratybose vertinami įrašu „įskaityta“ arba „neįskaityta“.

34. Mokinių, kurie mokosi dalykų modulių, pasiekimus rekomenduojama vertinti formuojamuoju vertinimo būdu arba pažymiu, įskaita, kaupiamuoju balu ir kt., jie įskaitomi į atitinkamo dalyko programos pasiekimų įvertinimą.

VII. MOKINIŲ MOKYMOSI KRŪVIO REGULIAVIMAS

35. Mokyklos direktorius (arba jo paskirtas asmuo) organizuoja mokyklos veiklą, susijusią su mokinių mokymosi krūvių reguliavimu:

35.1. organizuoja mokytojų bendradarbiavimą sprendžiant mokinių mokymosi motyvacijos ir mokymosi krūvio optimizavimo klausimus;

35.2. organizuoja ir vykdo mokinių mokymosi krūvio bei mokiniams skiriamų namų darbų stebėseną ir kontrolę;

35.3. užtikrina, kad mokiniams per dieną nebūtų skiriamas daugiau kaip vienas kontrolinis darbas. Apie kontrolinį darbą mokinius būtina informuoti ne vėliau kaip prieš savaitę. Nerekomenduojami kontroliniai darbai po atostogų ar šventinių dienų.

36. Mokiniams, kurie mokosi pagal pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį, rekomenduojama skirti minimalų privalomų pamokų skaičių. Maksimalus privalomų pamokų skaičius gali būti skiriamas suderinus su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais).

37. Mokiniai gali būti atleisti nuo menų ir kūno kultūros, o išimties atvejais – ir kitų privalomojo dalyko savaitinių pamokų (ar jų dalies) lankymo, jeigu:

37.1. yra baigę menų mokyklas;

37.2. mokosi dailės, choreografijos, muzikos, menų mokyklose;

37.3. mokosi sporto srities neformaliojo švietimo įstaigose;

37.4. yra tarptautinių ar nacionalinių olimpiadų, konkursų nugalėtojai per einamuosius mokslo metus.

38. Mokykla numato menų ir sporto dalykų/kūno kultūros, o išimties atvejais – ir kt. dalykų įvertinimus įskaityti ir/arba konvertuoti į 10 balų vertinimo sistemą.

39. Mokiniai, atleisti nuo atitinkamų menų ar sporto srities dalykų pamokų, tuo metu gali užsiimti kita ugdymo proceso veikla arba mokytis individualiai. Mokykla užtikrina nuo pamokų atleistų mokinių saugumą ir užimtumą.

40. Mokykla, mažindama mokinių mokymosi krūvį, gali integruoti menų dalykų mokymą į neformalųjį ugdymą.

41. Per dieną negali būti daugiau kaip 7 pamokos, išskyrus mokyklas, įgyvendinančias pagrindinio ir muzikinio, pagrindinio ir dailės, pagrindinio ir meninio ugdymo programas ir vidurinio ir muzikinio, vidurinio ir dailės, vidurinio ir meninio ugdymo programas bei vidurinio ugdymo programą kartu su profesiniu mokymu.

42. Mokinių, kurie mokosi pagal vidurinio ugdymo programą, pamokų tvarkaraštyje neturėtų būti daugiau kaip trys „langai“, o pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį – vienas „langas“ (vienos pamokos trukmės laisvo laiko tarpas tarp pamokų). Mokinių laisvą laiką gali būti siūloma išnaudoti neformaliajam ugdymui, savišvietai.

VIII. NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO ORGANIZAVIMAS MOKYKLOJE

43. Neformalusis vaikų švietimas įgyvendinamas pagal Neformaliojo vaikų švietimo koncepciją, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-2695 (Žin., 2006, Nr. 4-115).

44. Neformaliojo vaikų švietimo veikla yra skirta meninę, sporto ar kitą veiklą pasirinkusių mokinių asmeninėms, socialinėms, edukacinėms, profesinėms kompetencijoms ugdyti. Šią veiklą mokiniai renkasi laisvai, ji įgyvendinama realizuojant:

44.1. neformaliojo ugdymo programas, finansuojamas mokinio krepšelio lėšomis;

44.2. neformaliojo vaikų švietimo programas, kurios gali būti vykdomos ir mokykloje, kai išnaudotos visos neformaliojo ugdymo valandos;

44.3. pažintinę veiklą, finansuojamą pagal Mokinių pažintinei veiklai skirtų lėšų naudojimo metodines rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. ISAK-1934 (Žin., 2007, Nr. 105-4319);

44.4. socialinę, projektinę ir kt. veiklą.

45. Neformaliojo ugdymo grupės mokinių skaičius turi būti ne mažesnis kaip 7 mokiniai gyvenvietės ir 12 mokinių savivaldybės centro ir miesto mokykloje.

46. Neformaliojo ugdymo valandų neskiriama pasirenkamiesiems dalykams, pagilintiems dalykams ar jų moduliams mokytis.

47. Neformaliojo vaikų švietimo programos mokinių atostogų metu vykdomos mokyklos ar steigėjo nustatyta tvarka.

IX. UGDYMO PROCESO ORGANIZAVIMAS MOKYKLOJE, KURIOJE MOKOMA TAUTINĖS MAŽUMOS KALBA ARBA TAUTINĖS MAŽUMOS KALBOS

48. Mokykla tautinės mažumos kalba Bendrąsias programas gali įgyvendinti:

48.1. tautinės mažumos kalba, išskyrus lietuvių valstybinės kalbos programą;

48.2. dalį dalykų programų tautinės mažumos kalba, o dalį programų – lietuvių kalba.

49. Lietuvių kalbos (valstybinės) ir tautinių mažumų gimtųjų kalbų programų įgyvendinimas:

49.1. mokykla, kurioje mokoma tautinės mažumos kalba, atsižvelgdama į mokinių kalbos gebėjimus ir poreikius, apsisprendžia dėl lietuvių kalbai ir gimtajai kalbai (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) skiriamų pamokų skaičiaus ir pasirenka:

49.1.1. Bendrųjų ugdymo planų 84 punkte nustatytą pamokų skaičių per savaitę gimtajai kalbai ir lietuvių kalbai mokytis;

49.1.2. Bendrųjų ugdymo planų 84 punkte nurodytas savaitines pamokas gimtajai kalbai ir lietuvių kalbai sumuoja ir dalija lygiomis dalimis;

49.1.3. Bendrųjų ugdymo planų 84 punkte nustatytą gimtosios kalbos pamokų skaičių skiria lietuvių kalbai, o lietuvių kalbos (valstybinės) pamokų skaičių – gimtajai kalbai;

49.2. mokinių, baigusių pagrindinio ugdymo programą tautinės mažumos kalba ir besimokančių pagal vidurinio ugdymo programą lietuvių kalba, pageidavimu sudaromos galimybės toliau mokytis gimtosios kalbos ir lietuvių kalbos pagal lietuvių (valstybinės) kalbos programą.

50. Mokykloje, kurioje mokoma tautinės mažumos kalba, privaloma mokytis tik vienos užsienio kalbos. Jei mokiniai pageidauja mokytis antrosios užsienio kalbos, tai atsižvelgus į mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimus šiam dalykui mokytis gali būti naudojamos mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos arba mobiliosioms grupėms sudaryti skirtos valandos. Tautos istorija, etnokultūros dalykai mokykloje tautinės mažumos kalba gali būti siūlomi mokytis kaip pasirenkamieji dalykai arba kaip dalykų moduliai.

51. Vaikams, priklausantiems tautinėms mažumoms ir besimokantiems mokykloje, kurioje ugdymo procesas organizuojamas ne jų gimtąja kalba, mokykla sudaro sąlygas mokytis tautinės mažumos gimtosios kalbos kaip pasirenkamojo dalyko, jei susidaro ne mažesnė kaip 5 mokinių grupė ir yra tos kalbos mokytojas specialistas. Gimtosios kalbos mokoma vadovaujantis Tautinės mažumos kalbos mokymosi organizavimo bendrojo lavinimo mokykloje rekomendacijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu Nr. ISAK-1630 (Žin., 2006, Nr. 87-3420).

X. UŽSIENIEČIŲ IR LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ, ATVYKUSIŲ AR GRĮŽUSIŲ IŠ UŽSIENIO GYVENTI IR DIRBTI LIETUVOS RESPUBLIKOJE, VAIKŲ UGDYMO ORGANIZAVIMAS

52. Mokinio užsienio mokykloje įgytus pasiekimus vertina mokykla, į kurią kreipiasi mokinys, pageidaujantis tęsti mokymąsi. Jei reikia įveikti kai kurių dalykų programų skirtumus,

mokykla, atsižvelgdama į mokinio pageidavimus, numato spragų išlyginimo būdus ir atsiskaitymo formas.

53. Užsieniečių vaikų, nemokančių lietuvių kalbos, bet norinčių mokytis Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose, ugdymas organizuojamas vadovaujantis Užsieniečių ir Lietuvos Respublikos piliečių, atvykusių ar grįžusių gyventi ar dirbti Lietuvos Respublikoje, vaikų ir suaugusiųjų ugdymo išlyginamosiose klasėse ir išlyginamosiose mobiliosiose grupėse tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. ISAK-1800 (Žin., 2005, Nr. 109-3991).

54. Mokiniai, kurie išvyksta gyventi ar (ir) mokytis į užsienį, pateikę prašymą mokyklos, kurioje jie mokėsi, direktoriui, lietuvių kalbos, istorijos ar visų atitinkamos klasės dalykų gali mokytis savarankiškai pagal Savarankiško mokymosi tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 258 (Žin., 2003, Nr. 33-1397; 2007, Nr. 95-3860). Pageidaujantieji mokytis nuotolinio mokymosi būdu kreipiasi į mokyklą, vykdančią nuotolinį mokymą.

XI. UGDYMO ORGANIZAVIMAS JUNG TIN ĖSE KLAS ĖSE

55. Klasės jungiamos Bendrojo lavinimo, specialiojo ugdymo, profesinio mokymo mokyklų, pagalbą mokiniui, mokytojui ir mokyklai teikiančių įstaigų steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo kriterijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 746 (Žin., 2004, Nr. 95-3510), nustatyta tvarka.

56. Jungtinės klasės ugdymo planą mokykla rengia pagal Bendruosiuose ugdymo planuose pagrindinio ugdymo programų dalykams ir jungtinei klasei nustatytą savaitinių pamokų skaičių.

57. Jungtiniam 5–6 klasių komplektui skiriama: 33 pamokos, 6–7 klasių – 34 pamokos, 7–8 klasių – 36 pamokos. Kiekvienam jungtinės klasės komplektui skiriama po 4 neformaliojo ugdymo pamokas.

XII. MOKINIŲ MOKYMAS NAMUOSE IR SAVARANKIŠKO MOKYMO SI ORGANIZAVIMAS

58. Sergančių mokinių mokymas namuose skiriamas ir organizuojamas pagal Moksleivių mokymo namuose organizavimo tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 259/153 (Žin., 2000, Nr. 25-654).

58.1. Mokinys gydytojo leidimu dalį pamokų gali lankyti mokykloje. Šios pamokos papildomai įrašomos į mokinio individualų ugdymo planą. Mokykla, suderinusi su mokinio tėvais (globėjais ar rūpintojais) ir atsižvelgusi į mokinio ligos pobūdį bei gydytojo rekomendacijas, rengia individualų mokinio mokymo namuose planą. Mokinys gali būti mokyklos direktoriaus įsakymu atleidžiamas nuo kai kurių pamokų ir nesimokyti dailės, muzikos, technologijų ir kūno kultūros. Jei jis nesimoko kai kurių dalykų, dienyne ir mokinio individualaus ugdymosi plane rašoma „atleista“.

58.2. 5–6 klasėse namuose mokomam mokiniui skiriama 12 savaitinių pamokų, 7–8 klasėse – 13 pamokų, 9–10 klasėse – 15 pamokų, 11–12 klasėse – 14 pamokų. Mokyklos, kurioje mokoma tautinės mažumos kalba pagal pagrindinio ugdymo programas, mokiniams kiekvienoje klasėje skiriamos papildomos dvi pamokos per savaitę lietuvių kalbai (valstybinei) mokytis.

59. Mokinių savarankiškas mokymasis organizuojamas pagal Savarankiško mokymosi tvarkos aprašą.

XIII. MOKYMO SI ORGANIZAVIMAS IŠLYGINAMOSIOSE KLAS ĖSE AR GRUP ĖSE

60. Išlyginamosios klasės (atskirais atvejais – grupės) gali būti steigiamos steigėjo, kuris nustato priėmimo į išlyginamąsias klases, grupes tvarką, informuoja visuomenę ir mokinių tėvus apie teikiamas paslaugas, numato finansavimo galimybes.

61. Mokiniai išlyginamojoje klasėje ar grupėje gali mokytis visų tos klasės ugdymo plano dalykų, tik tam tikros ugdymo srities (kalbų, gamtamokslinių, socialinių, menų, tikslųjų mokslų) dalykų ar vieno dalyko. Išlyginamojoje klasėje ar grupėje turi būti ne mažiau kaip 5 mokiniai.

62. Mokykla, kurioje steigiama išlyginamoji klasė ar grupė, rengia klasės ar grupės ugdymo planą ir pamokų tvarkaraštį.

63. Klasės ar grupės ugdymo planas sudaromas taip, kad maksimalus mokinio pamokų skaičius per savaitę neviršytų 28 pamokų, neformaliajam ugdymui ir mokyklos nuožiūra skirstomų pamokų skaičius neturi viršyti 10 savaitinių pamokų. Klasėje gali būti sudaromos mobiliosios grupės.

64. Mokiniais gali būti siūloma įvairių dalykų modulių: pasiekimų spragoms kompensuoti, dalyko žinioms ir gebėjimams pagilinti, naujam dalyko turiniui išmokti ir kitų.

65. Užsieniečių vaikų, nemokančių valstybinės kalbos, bet norinčių tęsti mokymąsi Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose, ugdymas išlyginamosiose klasėse ir grupėse organizuojamas Bendrųjų ugdymo planų 53 punkto nustatyta tvarka.

III. PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMAS

I. PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMO BENDROSIOS NUOSTATOS

66. Mokykla, vykdydama pagrindinio ugdymo programą, vadovaujasi:

66.1. 2009–2010 mokslo metais 5, 7, 9 (gimnazijos I) klasėse Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr. 99-3848) (toliau – Pagrindinio ugdymo bendrosios programos). Šiomis programomis gali vadovautis ir 6, 8, 10 (gimnazijos II) klasėse, jeigu 2008–2009 mokslo metais jos buvo pradėtos įgyvendinti. 2009–2010 mokslo metais 6, 8, 10 (gimnazijos II) klasėse vadovaujamosi Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosiomis programomis ir išsilavinimo standartais I–X klasėms, tvirtinamais švietimo ir mokslo ministro;

66.2. 2010–2011 mokslo metais 5, 6, 7, 8, 9, 10 (gimnazijos I, II) klasėse Pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis;

66.3. mokykla, vykdydama pagrindinio ugdymo programą, privalo užtikrinti dalykų programoms įgyvendinti skiriamų pamokų minimalų skaičių per savaitę, pateiktą Bendrųjų ugdymo planų 83 ir 84 punktuose.

67. Pradedančiam mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą mokiniui (klasei) mokykla skiria adaptacinį laikotarpį (nuo 1 mėn. iki 2 trimestrų, pusmečio, vienerių mokslo metų). Adaptaciniu laikotarpiu rekomenduojama mokinių pažangos ir pasiekimų pažymiais nevertinti.

68. Socialinė veikla pagrindiniame ugdyme yra privaloma ugdymo proceso dalis. Jai skiriama ne mažiau kaip 5 pamokų (valandų) trukmės veikla per mokslo metus, kuri gali būti vykdoma ugdymo proceso, skirto kultūrinei, meninei, pažintinei, kūrybinei, sportinei, praktinei, socialinei veiklai, metu. Socialinė veikla siejama su pilietiškumo ugdymu, mokyklos bendruomenės tradicijomis, vykdomais projektais, kultūrinėmis bei socializacijos programomis.

69. Mokykla gali siūlyti mokiniams pasirinkti pagilinto dalykų mokymosi programas:

69.1. lietuvių kalbos (valstybinės), užsienio kalbos ir kūno kultūros – 5 klasėje;

69.2. kitų dalykų (kaip modulių) pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį;

69.3. mokiniai gali tęsti arba pradėti mokytis pagal kryptingo meninio ugdymo programą.

70. Pagrindinio ugdymo programos antroje dalyje rekomenduojama sudaryti sąlygas mokiniui geriau pažinti savo gebėjimus, kad jis gebėtų apsispręsti ir tinkamai pasirinkti, ko mokysis toliau. Mokiniais gali būti sudaromos sąlygos pasirinkti dalykų modulius pagal polinkius ir gebėjimus, vadovaujantis Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimo 14–19 metų mokiniams modelio aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. ISAK-715 (Žin., 2008, Nr. 35-1260).

II. UGDYMO TURINIO DIFERENCIJAVIMAS

71. Mokykla, siekdama geriau pritaikyti ugdymo turinį skirtingų poreikių mokiniams ir padėti jiems pasiekti kuo geresnių rezultatų, gali atskirą klasę ar klases dalyti į grupes vienai ar dviem dalyko savaitinėms pamokoms (arba iš paralelių klasių gali būti sudaromos laikinos panašių poreikių mokinių grupės siekiant geriau pritaikyti ugdymo turinį skirtingų poreikių mokiniams ir padėti jiems pasiekti kuo geresnių rezultatų). Per šias pamokas mokiniams taikomi motyvuojantys, poreikius atitinkantys mokymo (-si) metodai ir užduotys, padedama išlyginti mokymosi spragas ir siekti patenkinamo, pagrindinio ar aukštesniojo pasiekimų lygio. Šioms grupėms sudaryti panaudojamos mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos.

72. Jeigu dėl per mažo mokinių skaičiaus negalima klasių dalyti į grupes, dalyko turinys diferencijuojamas toje pačioje pamokoje, skiriant atitinkamas individualias ar grupines užduotis.

73. Pagrindinio ugdymo bendrajai programai įgyvendinti klasė į grupes gali būti dalijama šiems dalykams mokytis: informacinėms technologijoms ir technologijoms, doriniam ugdymui, užsienio kalboms (1-ajai ir 2-ajai) ir lietuvių kalbai (valstybinei), jei klasėje mokosi ne mažiau kaip 21 mokinys.

74. Įgyvendinant pagrindinio ugdymo programą mobilioji grupė sudaroma iš ne mažiau kaip 7 mokinių gyvenvietės mokykloje ir 12 mokinių savivaldybės centro ir miesto mokykloje.

III. UGDYMO SRIČIŲ DALYKŲ MOKYMO ORGANIZAVIMAS

75. Ugdymo procese per atskirų dalykų pamokas ir kitą ugdomąją veiklą rekomenduojama naudoti metodus, kurie:

75.1. motyvuotų mokinius mokytis, skatintų suvokti mokymosi tikslus;

75.2. orientuotų į procesą, kuris ugdytų bendrąsias kompetencijas;

75.3. būtų aktualūs ir priimtini mokiniui ir įtrauktų į mokymosi procesą;

75.4. skatintų konstruktyvų, kritinį ir kūrybinį mąstymą, atsakomybę už savo mokymąsi bei rezultatus;

75.5. padėtų suvokti mokymosi kokybę ir išmokytų rasti būdus jai tobulinti;

75.6. plėtotų įgytas mokinio mokymosi strategijas, įgūdžius ir jų panaudojimą naujose situacijose;

75.7. formuotų mokinio pilietinę ir tautinę tapatybę, ugdytų bendrakultūrinę kompetenciją, toleranciją ir parengtų įsilieti į Lietuvos visuomenės gyvenimą;

75.8. ugdytų gebėjimus dirbti įvairiose mokinių grupėse.

76. Dorinį ugdymą tėvai (globėjai, rūpintojai) mokiniui iki 14 metų parenka, o nuo 14 iki 16 metų mokinys pats renkasi tėvų (globėjų, rūpintojų) pritarimu. Vyresni kaip 16 metų mokiniai pasirenka patys vieną dorinio ugdymo dalyką – tikyba (tradicinės religinės bendrijos ar bendruomenės) arba etiką.

77. Kalbų ugdymo organizavimas:

77.1. Mokykla sudaro sąlygas kuri laiką gyvenusiems ir besimokiusiems užsienyje ir grįžusiems į Lietuvą mokiniams likviduoti lietuvių (gimtosios), lietuvių (valstybinės), gimtosios (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) kalbos programos skirtumus, tam skirdama mokyklos nuožiūra skirstomų pamokų.

77.2. Mokiniams, priklausantiems tautinėms mažumoms ir besimokantiems mokykloje, kurioje ugdymo procesas organizuojamas ne jų gimtąja kalba, tautinės mažumos gimtosios kalbos kaip pasirenkamojo dalyko ugdymas organizuojamas Bendrųjų ugdymo planų 51 punkto nustatyta tvarka.

77.3. Mokykla iki vidurinio ugdymo programos vykdymo pradžios negali mokiniui keisti pradėtų mokytis užsienio kalbų.

77.4. Antrosios užsienio kalbos mokymas privalomas nuo 6 klasės, išskyrus mokyklas, kuriose mokoma tautinės mažumos kalba. Tėvai (globėjai, rūpintojai) mokiniui iki 14 metų renka, o

mokinys nuo 14 iki 16 metų pats renkasi tėvų (globėjų, rūpintojų) pritarimu antrąją užsienio kalbą: anglų, latvių, lenkų, prancūzų, rusų, vokiečių ir kitas kalbas.

77.5. Tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu antrosios užsienio kalbos galima pradėti mokytis ir nuo 5 klasėse atsižvelgiant į mokymo lėšas ir Bendrųjų ugdymo planų 36 punktą. Mokymui gali būti naudojamos mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos.

77.6. Mokiniam, atvykusiam iš kitų Lietuvos ar užsienio mokyklų, kuriose jie bent vienerius metus mokėsi kitos užsienio kalbos negu mokomasi naujojoje mokykloje, rekomenduojama:

77.6.1. sudaryti sąlygas toliau mokytis pradėtąją užsienio kalbą. Jeigu mokykla neturi galimybių tęsti pradėtos užsienio kalbos mokymo, vadovaudamasi mokinio pateiktais dokumentais (Europos kalbų aplanku, laikytų tarptautinių kalbos egzaminų vertinimais, bendrojo lavinimo mokyklos arba kalbų mokyklų išduotais pažymėjimais), fiksuoja mokinio pasiekimus;

77.6.2. sudaryti sąlygas mokiniui pradėti mokytis užsienio kalbos, kurios mokosi klasė, ir įveikti programos skirtumus:

77.6.2.1. vienerius mokslo metus jam skiriama 1 papildoma užsienio kalbos pamoka per savaitę (jeigu keičia kalbą);

77.6.2.2. jei toje pačioje, paraleliose ar gretimose klasėse yra du ar daugiau tokių mokinių, jų grupei mokytis skiriamos 2 papildomos pamokos;

77.6.2.3. jeigu mokinys (tėvams (globėjams, rūpintojams) pritarus) pageidauja tęsti mokytis pradėtą kalbą, o mokykla neturi reikiamos kalbos mokytojo, mokinys gali norimos kalbos mokytis savarankiškai arba kalbų mokykloje ir siekti Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose nurodytų reikalavimų (pagal Europos kalbų mokymo, mokymosi ir vertinimo skalę). Tokiais atvejais mokinys privalo reguliariai pildyti savo Europos kalbų aplanką ir rinkti kalbos mokėjimo lygį patvirtinančius dokumentus. Juos turi pateikti ugdymo etapo pabaigoje, o mokykla turi įskaityti mokinio pasiekimus.

78. Informacinių technologijų mokymo organizavimas.

78.1. Informacinių technologijų programa pradedama įgyvendinti 5 klasėje. Pagrindinio ugdymo programos pirmoje dalyje 5–8 klasėms skiriama iki 108 pamokų.

78.2. 7–8 klasėse skiriamos 36 dalyko pamokos. Siekiant nedidinti mokinių mokymosi krūvio, rekomenduojama organizuoti informacinių technologijų integruotą mokymą, pvz., 7 klasėje pirmą pusmetį pamokas skirti informacinių technologijų kursui (apie 50 proc. metinių pamokų), o antrą pusmetį informacinių technologijų mokytis integruotai (kiti 50 proc. pamokų), integravus informacines technologijas į dalyko pamokas. 8 klasėje – atvirkščiai – pirmą pusmetį informacinių technologijų mokytis integruotai (apie 50 proc. metinių pamokų), o antrą pusmetį pamokas skirti informacinių technologijų kursui (kiti 50 proc. pamokų).

78.3. Įgyvendinant mokymo modelį, kai organizuojama dalyko pamoka, bet ją planuoja ar pamokoje dirba du mokytojai – dalyko ir informacinių technologijų, informacinių technologijų mokytojo darbui apmokėti panaudojamos mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos. Šią valandą galima skirti kitų dalykų mokytojams, kurie konsultuotų informacinių technologijų integravimo klausimais.

78.4. 10 (gimnazijos II) klasėje informacinių technologijų mokoma pagal Informacinių technologijų bendrąją programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. ISAK-1015 (Žin., 2003, Nr. 77-3525).

78.5. 9–10 klasių informacinių technologijų kursą sudaro privalomoji dalis ir vienas iš pasirinkamųjų programavimo pradmenų, kompiuterinės leidybos pradmenų arba tinklalapių kūrimo pradmenų modulių. Mokykla siūlo rinktis ne mažiau kaip du modulius. Modulį renkasi mokinys.

79. Socialinio ugdymo organizavimas:

79.1. Pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį mokomasi pilietiškumo pagrindų. Šiai programai skiriamos 70 pamokų, jos gali būti organizuojamos tiek 9, tiek 10 klasėse arba abi pamokos vienoje iš jų.

79.2. Mokykla gali priimti sprendimą dėl kai kurių pilietiškumo ugdymo pagrindų dalyko temų integravimo į artimus pagal turinį dalykus.

80. Meninio ugdymo organizavimas:

80.1. Meninio ugdymo srities dalykus sudaro privalomieji dailės, muzikos ir pasirenkamieji teatro, šokio, šiuolaikinių menų dalykai.

80.2. Menų dalykų mokymą galima integruoti į neformalųjį ugdymą.

80.3. Mokiniam, besimokantiems pagal pagrindinio ugdymo programos pirmąją ir antrąją dalis, rekomenduojama sudaryti galimybę mokytis teatro, šokio, organizuoti dalykų kryptingą meninį ugdymą.

80.4. Mokiniam, besimokantiems pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį, vietoj muzikos ir dailės gali būti siūloma mokytis pagal šiuolaikinių menų programą, apimančią dailę, muziką, šokį ir teatrą.

81. Technologinio ugdymo organizavimas:

81.1. Mokiniam, besimokančiam pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį, pradedama mokytis technologijų dalyko pagal privalomą 17 valandų integruoto technologijų kurso programą, po kurios mokiniai renkasi vieną iš penkių siūlomų technologinių programų. Mokykla numato, kada mokiniai gali keisti pasirinktas technologijų programas.

81.2. Mokiniam, besimokantiems pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį, gali būti siūloma rinktis alternatyvias technologinio ugdymo programas, sukurtas mokyklos atsižvelgiant į specifinius mokinių poreikius, mokymosi sąlygų ypatumus. Būtina, kad mokiniai, mokydami pagal alternatyvias technologinio ugdymo programas, įgytų pasiekimus, artimus ar tolygius numatytiems Bendrosiose programose.

82. Kūno kultūros ugdymo organizavimas:

82.1. Kūno kultūrai skiriant 2 valandas per savaitę, būtina sudaryti sąlygas visiems mokiniam pasirinkti jų pomėgius atitinkančias aktyvaus judėjimo pratybas (pvz.: plaukimo, šokio, teniso ir pan.) per neformaliojo ugdymo veiklą mokykloje ar kitoje neformaliojo vaikų švietimo įstaigoje. Mokykla pasirinktu būdu tvarko mokinių, lankančių šias pratybas, apskaitą.

82.2. Nuo 5 klasės kūno kultūrai mokytis gali būti sudaromos atskiros mergaičių ir berniukų grupės, sudarytos iš paralelių ar gretimų klasių mokinių (pvz., 5A ir 5B ar 7A ir 8B). Esant pakankamai mokymo lėšų, klasė gali būti dalijama į grupes.

82.3. Specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokiniam sudaromos fizinio aktyvumo pasirinkimo galimybės. Mokiniai gali rinktis vieną iš siūlomų fizinio aktyvumo formų:

82.3.1. pagal ligų pobūdį iš įvairių klasių sudaromos 7–12 mokinių grupės, kurioms skiriamos 2 pamokos per savaitę;

82.3.2. mokiniai dalyvauja pamokose su pagrindine grupe, bet pratimai ir krūvis jiems skiriami pagal gydytojo rekomendacijas ir atsižvelgiant į savijautą;

82.3.3. tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu mokiniai gali lankyti sveikatos grupes ne mokykloje;

82.3.4. parengiamosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokiniam krūvis ir pratimai skiriami atsižvelgus į jų ligų pobūdį ir sveikatos būklę. Neskiriama ir neatliekama pratimų, galinčių skatinti ligų paūmėjimą;

82.3.5. parengiamosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokinių pasiekimai kūno kultūros pratybose iki 14 metų mokinio tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu, o nuo 14 iki 16 metų – jo paties pageidavimu gali būti vertinami pažymiu. Dėl ligos pobūdžio negalintiesiems atlikti įprastų užduočių mokytojas taiko alternatyvias atsiskaitymo užduotis, kurios atitinka mokinių fizines galimybes ir gydytojo rekomendacijas;

82.3.6. mokykla mokiniam, atleistiems nuo kūno kultūros pamokų dėl sveikatos ir laikinai dėl ligos, siūlo kitą veiklą (pvz.: stalo žaidimus, šaškes, šachmatus, veiklą kompiuterių klasėje, bibliotekoje, konsultacijas, socialinę veiklą ir pan.).

83. Dalykų programoms įgyvendinti skiriamų pamokų skaičius per dvejus metus ir pamokų skaičius per savaitę pagrindinio ugdymo programai. Lentelėje pateikiami duomenys: dalykai ir jiems skiriamų pamokų skaičius per dvejus metus (atskiroje klasėje dalykui skiriamų savaitinių pamokų skaičius rekomenduojamas), minimalus pamokų skaičius – privalomas,

maksimalus, mokiniui neprivalomas pamokų skaičius, neformaliajam ugdymui skiriamų savaitinių valandų skaičius, mokyklos nuožiūra skirstomų pamokų skaičius.

Dalykų sritys, dalykai	Dalykų programoms įgyvendinti skiriamų pamokų skaičius per 2 metus (2, 3, 5 stulpelis) ir savaitinių pamokų skaičius dalykui				
	5 ir 6 (5;6) klasėje	7 ir 8 (7;8) klasėje	Pagrindinio ugdymo programos pirmojoje dalyje (5–8 klasėse)	Pagrindinio ugdymo programos antrojoje dalyje (9 ir 10 klasėje ir I–II gimn. (9;10) klasėse)	Pagrindinio ugdymo programoje (5–10 klasėse)
1	2	3	4	5	6
Dorinis ugdymas (tikyba arba etika)	68 (1;1)	72 (1;1)	140 (4)	70 (1;1)	210 (6)
Kalbos:					
Lietuvių kalba (gimtoji)	340 (5;5)	360 (5;5)	700 (20)	314/316 (4;5/5;4)	1014/1016 (29)
Užsienio kalba (1-oji)	204 (3;3)	216 (3;3)	420 (12)	210 (3;3)	630 (18)
Užsienio kalba (2-oji)	72 (0;2)	144 (2;2)	216 (6)	140 (2;2)	356 (10)
Matematika	272 (4;4)	288 (4;4)	560 (16)	244/246 (3;4/4;3)	804/806 (23)
Gamtamokslinis ugdymas:					
Gamta ir žmogus	136 (2;2)		136 (4)		136 (4)
Biologija		108 (2;1/1,2/0;3/3;0)	108 (3)	106/104/102/108 (2;1/1,2/0;3/3;0)	214/212/210/216 (6)
Fizika		108 (2;1/1;2/0;3;3;0)	108 (3)	140 (2;2)	248 (7)
Chemija		72 (0;2)	72 (2)	140 (2;2)	212 (6)
Informacinės technologijos	68/64/72 (1;1/2;0/0;2)	36 (1;0/0;1)	104/100/108 (3)	70/72/68 (1;1/2;0/0;2)	174*** (5)
Socialinis ugdymas:					
Istorija	136 (2;2)	144 (2;2)	280 (8)	140 (2;2)	420 (12)
Pilietiškumo pagrindai				70/72/68 (1;1/2;0/0;2)	70/72/68 (2)
Geografija	72 (0;2)	144 (2;2)	216 (6)	106/104/102/108 (2;1/1;2/0;3/3;0)	322/320/318/324 (9)
Ekonomika arba ekonomika ir verslumas				36/34 (1;0/0;1)	36/34 (1)
Meninis ir technologinis ugdymas:					
Daile	68 (1;1)	72 (1;1)	140 (4)	70 (1;1)	210 (6)
Muzika	68 (1;1)	72 (1;1)	140 (4)	70 (1;1)	210 (6)
Technologijos	136 (2;2)	108 (2;1/1;2/0;3;3;0)	244 (7)	88/87 (1,5;1/1;1,5)	332/331 (9,5)
Kūno kultūra	168/172 (3;2/2;3)	144 (2;2)	312/316 (9)	140 (2;2)	452/456 (13)
Žmogaus sauga	32/36 (1)	36 (1)	68/72 (2)	12 (0,5)	80/84 (2,5)
Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai					
	Savaitinių pamokų skaičius				
Minimalus privalomų pamokų skaičius mokiniui	26 – 5, 28 – 6 klasėje	29 – 7, 30 – 8 klasėje	113	31 – 9, 30** – 9, 31 – 10 klasėje 32** – 10 klasėje	175
Mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos	12*		12	14*	26
Maksimalus pamokų skaičius mokiniui	27 – 5, 29 – 6 klasėje	30 – 7, 31 – 8 klasėje	117	32 – 9, 32 – 10 klasėje	181
Neformalusis ugdymas	8		8	5	13

Pastabos:

*pamokos skiriamos mokymui diferencijuoti ir individualizuoti, integruotiems dalykams dėstyti ir kita;

**skiriant pilietiškumo pagrindų dalykui 2 pamokas 10 klasėje;

***sumuojamas tik vienas iš galimų pamokų paskirstymo variantų.

Lentelėje pateiktų duomenų paaiškinimas. Pvz., biologija 7;8 klasė: 108 (2;1/1,2/ 0;3/3;0). Per dvejus metus skiriama 108 pamokos. Skliausteliuose pateikiami galimi pamokų skirstymo variantai: 2 pamokos 7 klasėje ir 1 pamoka 8 klasėje, arba atvirkščiai, arba 3 pamokos 8 klasėje, arba 3 pamokos 7 klasėje. Mokykla gali pasirinkti ir kitokių pamokų skirstymo variantą.

Mokyklos nuožiūra skirstomų pamokų ir neformaliojo ugdymo valandų skaičius nurodytas 5–8 klasėms (keturioms klasėms), esant daugiau klasių komplektų, atitinkamai didėja ir pamokų skaičius. Pamokos trukmė 45 minutės.

84. Dalykų programų apimtys valandomis ir jiems skiriamų pamokų skaičius per savaitę pagrindinio ugdymo programai tautinės mažumos kalba įgyvendinti. Lentelėje pateikiami duomenys: dalykai ir jiems skiriamų pamokų skaičius per dvejus metus, atskiroje klasėje dalykui skiriamų pamokų skaičius, minimalus pamokų skaičius mokiniui privalomas, maksimalus pamokų skaičius neprivalomas mokiniui, neformaliajam ugdymui skiriamų savaitinių valandų skaičius, mokyklos nuožiūra skirstomų pamokų skaičius:

Dalykų sritys, dalykai	Dalykų programoms įgyvendinti skiriamų pamokų skaičius per 2 metus (2, 3, 5 stulpelis) ir savaitinių pamokų skaičius dalykui				
	5 ir 6 (5;6) klasėje	7 ir 8 (7;8) klasėje	Pagrindinio ugdymo programos pirmojoje dalyje (5–8 klasėse)	Pagrindinio ugdymo programos antrojoje dalyje (9–10 (9;10) ir I–II gimn. klasėse)	Pagrindinio ugdymo programoje (5–10 klasėse)
1	2	3	4	5	6
Dorinis ugdymas (tikyba arba etika)	68 (1;1)	72 (1;1)	140 (4)	70 (1;1)	210 (6)
Kalbos:					
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)	340 (5;5)	360 (5;5)	700 (20)	280 (4;4)	980 (28)
Užsienio kalba (1-oji)	204 (3;3)	216 (3;3)	420 (12)	210 (3;3)	630 (18)
Lietuvių kalba (valstybinė)	204 (3;3)	216 (3;3)	420 (12)	280 (4;4)	700 (20)
Matematika	272 (4;4)	288 (4;4)	560 (16)	244/246 (3;4/4;3)	804/806 (23)
Gamtamokslinis ugdymas:					
Gamta ir žmogus	136 (2;2)		136 (4)		136 (4)
Biologija		108 (2;1/1;2;0;3/3;0)	108 (3)	106/104/102/108 (2;1/1;2/0;3;3;0)	214/212/210/216 (6)
Fizika		108 (2;1/ 1;2/0;3/3;0)	108 (3)	140 (2;2)	248 (7)
Chemija		72 (0;2)	72 (2)	140 (2;2)	212 (6)
Informacinės technologijos	68/64/72 (1;1/2;0/0;2)	36 (1;0/0;1)	104 /100/108(3)	70/72/68 (1;1/2;0/ 0;2)	174*** (5)
Socialinis ugdymas:					
Istorija	136 (2;2)	144 (2;2)	280	140 (2;2)	420 (12)
Pilietiškumo pagrindai				70/72/68 (1;1/2;0, 0;2)	70/72/68 (2)
Geografija	72 (0 ;2)	144 (2;2)	216 (6)	106/104/102/108 (2;1;2/0;3/3;0)	322/320/318/324 (9)
Ekonomika arba ekonomika ir verslumas				34/36 (1)	34/36 (1)
Meninis ir technologinis ugdymas:					
Dailė	68 (1;1)	72 (1;1)	140 (4)	70 (1;1)	210 (6)
Muzika	68 (1;1)	72 (1;1)	140 (4)	70 (1;1)	210 (6)
Technologijos	136 (2;2)	108 (2;1/1;2/0;3/3;0)	244 (7)	88/87(15;1/ 1;1,5)	332/321 (9,5)
Kūno kultūra	136 (2;2)	144 (2;2)	280 (8)	140 (2;2)	420 (12)
Žmogaus sauga	32/36 (1)	36 (1)	68/72 (2)	12 (0,5)	84/80 (2,5)

Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai					
	Savaitinių pamokų skaičius				
Minimalus privalomų pamokų skaičius mokiniui	27 – 5, 30 – 6 klasėje	30 – 7, 31 – 8 klasėje	118	32 – 9, 32 – 10 klasėje	182
Mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos	12*		12*	10*	22*
Maksimalus pamokų skaičius mokiniui	28 – 5, 30 – 6 klasėje	31 – 7, 32 – 8 klasėje	121	32/31** – 9, 32/33** – 10 klasėje	185/186
Neformalusis ugdymas	8		8	5	13

Pastabos: *pamokos skiriamos mokymui diferencijuoti ir individualizuoti, integruotiems dalykams mokyti ir kita;

** tik tuo atveju, jeigu pilietiškumo pagrindams skiriamos 2 pamokos per savaitę 10 klasėje;

***sumuojamas tik vienas iš galimų pamokų skirstymo variantų.

Lentelėje pateiktų duomenų paaiškinimas. Pvz., fizika: 7;8 klasė: 108 (2;1/1;2/ 0;3/3;0). Per dvejus metus skiriama 108 pamokos. Skliausteliuose pateikiami galimi pamokų skirstymo variantai: 2 pamokos 7 klasėje ir 1 pamoka 8 klasėje, arba atvirkščiai, arba 3 pamokos 8 klasėje, arba 3 pamokos 7 klasėje. Mokykla gali pasirinkti ir kitokią pamokų skirstymo variantą.

Mokyklos nuožiūra skirstomų pamokų ir neformaliojo ugdymo valandų skaičius nurodytas 5–8 klasėms (keturioms klasėms), esant daugiau klasių komplektų, atitinkamai daugėja ir pamokų;

85. Pamokų skaičių klasei sudaro: minimalus pamokų skaičius mokiniui, dalykų, kurių mokymui klasė gali būti dalinama į grupes: dorinio ugdymo, užsienio kalbų (1-osios ir 2-osios), informacinių technologijų ir technologijų, lietuvių kalbos (valstybinės) mokyklose tautinės mažumos kalba, mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos, neformaliojo ugdymo valandos. Lietuvių kalbai (gimtajai) mokyti klasė į grupes gali būti dalijama mokyklose, kurių sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras.

IV. UGDYMO ORGANIZAVIMAS JAUNIMO MOKYKLOSE, VAIKŲ SOCIALIZACIJOS CENTRUOSE IR BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOSE, VEIKIANČIOSE LAISVĖS ATĖMIMO VIETOSE

86. Vaikų socializacijos centrų veikla organizuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214).

87. Jaunimo mokyklos ir vaikų socializacijos centrai rengia mokyklos ugdymo planus pagal Bendrųjų ugdymo planų 83, 84 punktų dalykų sąrašą ir neviršydami maksimalaus mokiniui skirti pamokų skaičiaus.

88. Mokiniais rekomenduojama sudaryti sąlygas rinktis dalykų modulius pagal polinkius ir gebėjimus vadovaujantis Mokymosi kryptių pasirinkimo galimybių didinimo 14–19 metų mokiniams modelio aprašu.

89. Jaunimo mokyklos ir vaikų socializacijos centrai gali didinti ar mažinti iki 20 procentų Bendruosiuose ugdymo planuose nustatytą pamokų skaičių atskiriems dalykams atsižvelgdami į mokinių patirtį, polinkius ir poreikius, Bendrosiose programose numatytiems mokinių pasiekimams pasiekti neturi būti viršijama Bendruosiuose ugdymo planuose nurodyta klasei skirta bendra valandų suma.

90. 8–10 klasėse technologinis ugdymas ir integruotas technologijų kursas integruojamas su ikiprofesiniu mokymu, kuris organizuojamas vadovaujantis Iki profesinio mokymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1841 (Žin., 2007, Nr. 100-4089). Savaitinių pamokų skaičius atskirose klasėse toks: 8 klasėje – 3, 9–10 klasėse – 4 savaitinės pamokos.

91. Žmogaus sauga integruojama į ikiprofesinį mokymą.

92. Dirbančio jaunimo klasėse, skirtose 16–17 metų dirbantiems jaunuoliams, ugdymas organizuojamas pagal suaugusiųjų ugdymo programas ir ugdymo planus. Rekomenduojama šių

klasių ugdymo planus ir tvarkaraščius sudaryti taip, kad dalį pamokų mokiniai galėtų lankyti su tos mokyklos mokiniais.

93. Suimtųjų ir nuteistųjų, atliekančių laisvės atėmimo bausmes, pagrindinio ugdymo programos įgyvendinamas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 83, 84 punktais. Mokykla gali didinti ar mažinti iki 20 procentų Bendruosiuose ugdymo planuose nustatytą pamokų skaičių atskiriems dalykams atsižvelgdama į mokinių patirtį, polinkius ir poreikius, tačiau Bendrosiose programose numatytiems mokinių pasiekimams pasiekti neturi būti viršijama Bendruosiuose ugdymo planuose nurodyta klasei skirta bendra valandų suma.

V. UGDYMO ORGANIZAVIMAS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOSE, ĮGYVENDINANČIOSE PAGRINDINIO IR MUZIKINIO, PAGRINDINIO IR DAILĖS, PAGRINDINIO IR MENINIO UGDYMO PROGRAMAS

94. Technologijų dalykas gali būti keičiamas menų (muzikos, dailės) technologijomis.

94.1. Meninio ugdymo dalykų mokymas gali būti integruojamas į neformalųjį ugdymą.

94.2. Individualaus ugdymo pamokos, suderintos su mokytojais, mokiniais ir jų tėvais (globėjais, rūpintojais), mokyklos tarybos pritarimu gali būti organizuojamos šeštadieniais.

95. Mokyklos gali koreguoti iki 25 procentų Bendruosiuose ugdymo planuose nustatyto ugdymo turinio.

96. Bendras pamokų skaičius gali būti didinamas 1–2 pamokomis, o neformaliojo ugdymo – 1 pamoka klasei.

VI. PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOJE

97. Profesinio mokymo įstaigos, teikiančios trejų metų profesinio mokymo programą kartu su pagrindinio ugdymo pirmosios dalies programos dalimi, pagrindinį ugdymą organizuoja pagal Bendrųjų ugdymo planų 83 punktą, o profesinį mokymą – pagal 99 punkto dalis „Profesinio mokymo dalykai“ ir „Bendrieji profesinio mokymo dalykai“, neviršydamos lentelėje mokiniui nustatyto maksimalaus pamokų skaičiaus per savaitę.

98. Profesinio mokymo įstaigos, teikiančios trejų metų profesinio mokymo programą kartu su dalimi pagrindinio ugdymo programos (10 klasės programa), 9 klasės spragoms likviduoti ugdymą organizuoja pagal Bendrųjų ugdymo planų 99 punktą.

99. Trejų metų profesinio mokymo programai kartu su 10 klasės pagrindinio ugdymo programa skiriamas valandų skaičius ir pamokų skaičius per savaitę:

Dalykų sritys/ dalykai	Valandų skaičius I–II kursuose (I;II semestras)	Valandų skaičius III kurse	Valandų skaičius I–III kursuose
1. Profesinio mokymo dalykai:			
1.1. Profesijos mokymas (teorija, praktika ir baigiamieji kvalifikacijos egzaminai)	964	1208	2172
Gamybinė praktika (iš jų)		600	
1.2. Bendrieji profesinio mokymo dalykai:			200
Civilinė sauga	20		20
Ekonomikos ir verslo pagrindai	80		80
Estetika	20		20
Valstybės kalbos kultūra ir specialybės kalba	40		40

Kūno kultūra		40	40
Iš viso profesinio mokymo dalykams skirtų valandų	1124	1248	2372
2. Bendrojo ugdymo dalykai:			
Dorinis ugdymas (tikiyra arba etika)	34		
Kalbos:			
Lietuvių kalba (gimtoji)	156 (5;4)		
Lietuvių kalba valstybinė*	136 *		
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)*	136 *		
Užsienio kalba (1-oji)	102		
Užsienio kalba (2-oji)**	68 **		
Matematika	122 (4;3)		
Gamtamokslinis ugdymas:			
Biologija	48 (1;2)		
Fizika	68		
Chemija	68		
Informacinės technologijos	34		
Socialinis ugdymas:			
Istorija	68		
Pilietiškumo pagrindai	34		
Geografija	48 (1;2)		
Meninis ir technologinis ugdymas:			
Dailė	34		
Muzika	34		
Kūno kultūra	144 (2;2)		
Iš viso valandų pagrindinio ugdymo dalykams	1062 1110**		1062 1110**
Iš viso valandų profesinio mokymo ir pagrindinio ugdymo dalykams	2186 2234*	1248	3434 3482*
Minimalus privalomų profesinio ir pagrindinio ugdymo pamokų skaičius mokiniui per savaitę	33		
Maksimalus pamokų skaičius mokiniui per savaitę	34/35***	35****	
4. Valandos, skirtos 9 klasės spragoms likviduoti	250		
Neformalusis ugdymas		120	

Pastabos: * grupėms tautinių mažumų kalba;

**išskyrus grupes tautinių mažumų kalba;

***ištisinės praktikos metu;

**** mokiniams, turintiems 18 metų, praktinio mokymo metu – 40 val. per savaitę.

100. Mokymosi procesas prasideda rugsėjo 1 d. Mokyklos, vykdydamos pagrindinio ugdymo programą, gali laisvai rinktis profesinio mokymo ir pagrindinio ugdymo proceso organizavimo būdą.

101. Profesinio mokymo programa vykdoma pagal atitinkamų mokslo metų bendruosius profesinio mokymo planus.

102. Mokiniamis skiriamos atostogos: žiemos (Kalėdų), pavasario (Velykų), kurių trukmė nurodyta Bendrųjų ugdymo planų 5.4 ir 6.4 punktuose, ir vasaros.

103. Mokiniai mokosi profesijos dalykų, bendrojo lavinimo dalykų, gali mokytis ir neformaliojo ugdymo dalykų.

104. Pagrindinio ugdymo programos spragoms likviduoti sudaromos mobiliosios grupės arba teikiamos individualios konsultacijos.

105. Ekonomikos ir verslo pagrindų, valstybinės kalbos kultūros, civilinės saugos, estetikos gali būti mokoma antraisiais ir trečiaisiais mokslo metais.

106. Technologijų dalyko, numatyto pagrindinio ugdymo programoje, nemokoma, dalykui skirtose pamokose mokoma profesinio mokymo programos dalykų.

IV. VIDURINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMAS

I. VIDURINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMO BENDROSIOS NUOSTATOS

107. Vidurinis ugdymas 11–12 (III–IV gimnazijų) klasėse organizuojamas pagal Vidurinio ugdymo programos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-1387 (Žin., 2006, Nr. 76-2930), taip pat gali būti atsižvelgiama į Mokymosi kryptių pasirinkimo galimybių didinimo 14–19 metų mokiniams modelio aprašą.

108. Vidurinio ugdymo programa įgyvendinama vadovaujantis Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosiomis programomis ir bendrojo išsilavinimo standartais XI–XII klasėms, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1465.

109. Į vidurinio ugdymo dalykų turinį integruojamos: Civilinės saugos mokymo programa bendrojo lavinimo mokykloms, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. ISAK-2117 (Žin., 2006, Nr.5-169), ir Priešgaisrinės saugos mokymo programa bendrojo lavinimo mokykloms, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro bei Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2003 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. ISAK-820/IV-208 (Žin., 2003, Nr. 60-2743).

110. Ugdymo proceso dienos, skirtos kultūrinei, meninei, pažintinei ir kitokiai veiklai, gali būti skiriamos:

110.1. ne mažiau kaip 2 dienos 11 (III gimnazijos) klasėje Bendrųjų ugdymo planų 109 punkte nurodytoms programoms įgyvendinti;

110.2. 12 klasės mokiniams šių dienų skaičius jų pageidavimu ir mokyklos sprendimu gali būti mažinamas.

111. Keisti dalyką ar dalyko kursą mokinys gali atsiskaitęs (išlaikęs įskaitą) iš naujai pasirinkto dalyko programos ar dalyko kurso skirtumo. Jei įskaita išlaikoma pusmečio ar mokslo metų pabaigoje, įvertinimas, prie kurio pažymimas kursas raidėmis B (bendrasis) arba A (išplėstinis), įrašomas stulpelyje prie pusmečio ar metinių pažymių. Mokiniui, kuris mokysis pagal dalyko programos bendrąjį kursą ir kurį tenkina turimas išplėstinio kurso įvertinimas, laikyti įskaitos nereikia.

112. Įgyvendinant vidurinio ugdymo programą mobiliosios grupės dydį pagal mokyklai skirtas mokymo lėšas nustato pati mokykla. Nesant galimybių sudaryti mobiliosios grupės mokiniai mokosi savarankiškai pagal Savarankiško mokymosi tvarką. Į mokinio savarankiško mokymosi krūvį įskaitomas dalyko kursui skirtas pamokų skaičius.

II. UGDYMO ORGANIZAVIMAS BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOSE, VYKdančiose VIDURINIO IR MUZIKINIO, VIDURINIO IR DAILĖS, VIDURINIO IR MENINIO UGDYMO PROGRAMAS

113. Mokinio pasirinktas ugdymo turinys skiriamas menų dalykams, dalykų išplėstiniais kursams.

114. Meninio ugdymo dalykų mokymas integruojamas į neformalųjį ugdymą.

115. Iš menų ir technologijų ugdymo srities mokiniams rekomenduojama siūlyti tik menų dalykus.

116. Mokinio pamokų ir neformaliojo ugdymo valandų skaičių galima padidinti 1–4 pamokomis.

117. Mokyklos gali koreguoti iki 25 procentų Bendruosiuose ugdymo planuose nustatyto ugdymo turinio.

III. UGDYMO SRIČIŲ DALYKŲ MOKYMO ORGANIZAVIMAS

118. Dorinis ugdymas. Mokinys renkasi vieną dalyką – tikybą arba etiką.

119. Kalbų mokymo(-si) organizavimas: lietuvių kalbos (gimtosios) išplėstiniu kursu rekomenduojama mokytis ne daugiau kaip 25 mokinius 11–12 (gimnazijų III–IV) klasėse (grupėse). Kai yra daugiau mokinių, rekomenduojama vieną pamoką (iš dalykui numatytų per savaitę) skirti individualizuotam ir diferencijuotam mokymui, pritaikytam pagal mokinių gebėjimus ir polinkius, mobiliosiose grupėse.

120. Užsienio kalbų mokymo (-si) organizavimas:

120.1. Tęsia pradėtas mokytis pagrindinio ugdymo programoje kalbas.

120.2. Tuo atveju, kai mokinys nusprendžia mokytis tik vienos užsienio kalbos, jis renkasi vieną iš mokymosi kalbų, kurių mokėsi pagal pagrindinio ugdymo programą. Jei mokinys 2-ąją užsienio kalbą keičia į 1-ąją, 2-osios kalbos mokėjimo lygis turi atitikti 1-osios užsienio kalbos reikalavimus.

120.3. Jei mokiniai ir jų tėvai (globėjai, rūpintojai) pageidauja ir mokykla turi galimybes, gali siūlyti pasirinkti dalyko ir kalbos modulius (siūloma integruoti dalyką iš socialinių arba gamtos mokslų, matematikos ir užsienio kalbą).

121. Meninio ugdymo organizavimas:

121.1. Mokykla, siekdama mokymosi tęstinumo, mokiniams, kurie 9–10 (gimnazijos I–II) klasėse mokosi pagal integruotą meninio ugdymo programą, gali rekomenduoti rinktis: fotografijos, grafinio dizaino, kino ir vaizduojamojo meno, kompiuterinių muzikos technologijų programas. Mokiniai gali rinktis ir kitas meninio ugdymo programas (dailę, muziką, šokį, teatrą).

121.2. Mokiniai, pasirinkę bendrąją menų dalyko kursą, to dalyko meninei raiškai gali skirti po vieną savaitinę pamoką per dvejus metus iš dalykui skiriamų pamokų, pasirinkę išplėstinį kursą – dvi savaitines pamokas per dvejus metus. Meninė raiška yra dalyko programos dalis ir atskiru pažymiu nevertinama, dienyne įrašomas įrašas „įskaityta“ arba „neįskaityta“. Meninės raiškos mokymas gali būti integruojamas į neformalųjį ugdymą.

121.3. Integruotą menų ir technologijų kurso programą rengia mokyklos mokytojai.

122. Technologijų mokymo (-si) organizavimas:

122.1. Mokiniai gali rinktis programas: turizmo ir mitybos technologijas; statybos ir medžio apdirbimo technologijas; taikomojo meno, amatų ir dizaino technologijas; tekstilės ir aprangos technologijas; verslo ir vadybos technologijas. Mokykla gali siūlyti ir kitas technologijų programas.

122.2. Mokiniams, kurie 9–10 (gimnazijos I–II) klasėse mokosi pagal mitybos programą, siūloma rinktis turizmo ir mitybos technologijų programą; tiems, kurie mokosi pagal tekstilės programą – tekstilės ir aprangos technologijų programą; pagal konstrukcinių medžiagų programą – statybos ir medžio apdirbimo technologijų programą; pagal dizaino ir technologijų programą – taikomojo meno, amatų ir dizaino technologijų programą. Verslo ir vadybos technologijų programą mokiniai gali rinktis neatsižvelgdami į besimokytą technologijų programą.

122.3. Mokiniams, pasirinkusiems išplėstinį technologijų kursą ir planuojantiems baigus programą mokytis pagal atitinkamą profesinio mokymo programą, technologijų dalyko moduliais atitinkamoje mokykloje įskaitomi pagal Bendrojo lavinimo technologijų dalykų ir profesinio mokymo programos modulių užskaitymo tvarkos aprašą ir ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. ISAK-72 (Žin., 2008, Nr. 8-297).

123. Į vidurinio ugdymo programą profesinio mokymo programos moduliais įtraukiami pagal Bendrojo lavinimo technologijų dalykų ir profesinio mokymo programos modulių užskaitymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. ISAK-716 (Žin., 2008, Nr. 34-1234).

124. Kūno kultūros ugdymo organizavimas:

124.1. Mokinys renkasi bendrąją kūno kultūrą ar norimą sporto sritį (sporto šaką). Rekomenduojama pamokas integruoti ir derinti su neformaliuoju sportiniu ugdymu mokykloje ar neformaliojo vaikų švietimo įstaigoje.

124.2. Mokiniais, kurie 9–10 (gimnazijos I–II) klasėse mokėsi modulius: varžybų organizavimas ir teisėjavimas, sveika gyvensena, neolimpinės sporto šakos ir kitus, sudaromos galimybės tęsti juos. Mokykla gali siūlyti naujus modulius, jeigu yra galimybių juos įgyvendinti.

124.3. Specialiosiose medicininėse fizinio pajėgumo grupėse kūno kultūros ugdymas organizuojamas taip, kaip numato Bendrųjų ugdymo planų 82.3 punktas.

124.4. Mokinių, kurie lanko parengiamąją medicininę fizinio pajėgumo grupę, pageidavimų jų pasiekimai vertinami taip, kaip pagrindinės fizinio pajėgumo grupės mokinių pasiekimai. Dėl ligos pobūdžio negalintiems atlikti įprastų užduočių, mokytojas taiko alternatyvias atsiskaitymo užduotis, kurios atitinka mokinio fizines galimybes ir gydytojo rekomendacijas.

125. Mokykla mokinių, atleistų nuo kūno kultūros, užimtumą organizuoja vadovaudamasi Bendrųjų ugdymo planų 82.3.6 punktu.

126. Informacinių technologijų mokymas: informacinių technologijų kursas yra pasirenkamasis. Jei mokykla nesudarė tinkamų sąlygų įgyti pagrindinio ugdymo informacinių technologijų išsilavinimo standartuose numatytų esminių gebėjimų ir pasiekimų, tai, patikrinusi mokinių gebėjimus, savo sprendimu informacinių technologijų kursą gali padaryti privalomą.

127. Vidurinio ugdymo programos dalykams įgyvendinti skiriamų pamokų skaičius per dvejus metus ir pamokų skaičius per savaitę.

Duomenys lentelėje: dalykai ir jų kursams skiriamų pamokų per dvejus metus skaičius ir savaitinių pamokų skaičius pirmaisiais ir antraisiais vidurinio ugdymo programos įgyvendinimo metais, minimalus pamokų skaičius ir maksimalus pamokų skaičius mokiniui, neformaliajam ugdymui skiriamų savaitinių valandų skaičius, mokyklos nuožiūra skirstomų pamokų skaičius.

Dalykų sritys, dalykai	Privalomas bendrojo lavinimo branduolys (bendras kursas)	Mokinio galimi individualaus ugdymo plano dalykai ir jiems įgyvendinti skiriamos savaitinės pamokos per dvejus metus		Privalomas ugdymo turinys dailės, muzikos, menų gimnazijoms ir konservatorijoms, Nacionalinei menų mokyklai	Privalomas ugdymo turinys, kai į vidurinio ugdymo programą integruoti profesinio mokymo moduliai
		bendrasis kursas	išplėstinis kursas		
Dorinis ugdymas:	2*			2*	2*
Tikyba		70 (1;1/2;0)	–		
Etika		70 (1;1/2;0)	–		
Kalbos:					
Lietuvių kalba (gimtoji)	8	280 (4;4)	350 (5;5)	8	8
Lietuvių kalba (valstybinė) ****	8	280 (4;4)	350 (5;5)		
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) ****	8	280 (4;4)	350 (5;5)		
Užsienio kalba ****	4	140 (2;2)	210 (3;3)	4	4
Užsienio kalba (1-oji)	6	210 (3;3)	280 (4;4)	6	6
Užsienio kalba (2-oji)		140 (2;2)	210 (3;3)		
Socialinis ugdymas:	4*			4*	4*
Istorija		140 (2;2)	210 (3;3)		
Geografija		140 (2;2)	210 (3;3)		
Integruotas socialinių mokslų kursas		140 (2;2)	–		
Matematika	6	210 (3;3)	316/314 (5;4/4;5)	6	6
Informacinės technologijos		70	140 (2;2)		

		(1;1/2;0/0;2)			
Gamtamokslinis ugdymas:	4*			4*	4*
Biologija		140 (2;2)	210 (3;3)		
Fizika		140 (2;2)	244/246 (3;4/4;3)		
Chemija		140 (2;2)	210 (3;3)		
Integruotas gamtos mokslų kursas		140 (2;2)	–		
Menai, integruotas menų ir technologijų kursas	4*				
Menai:				34**/32**(****)	
Dailė		140 (2;2)	210 (3;3)		
Muzika		140 (2;2)	210 (3;3)		
Teatras		140 (2;2)	210 (3;3)		
Šokis		140 (2;2)	210 (3;3)		
Kompiuterinės muzikinės technologijos		140 (2;2)	210 (3;3)		
Grafinis dizainas		140 (2;2)	210 (3;3)		
Fotografija		140 (2;2)	210 (3;3)		
Kinas ir vaizduojamasis menas		140 (2;2)	210 (3;3)		
Integruotas menų ir technologijų kursas		140 (2;2)	210 (3;3)		
Technologijos:					34**/32**(****)
Turizmas ir mityba		140 (2;2)	210 (3;3)		
Statyba ir medžio apdirbimas		140 (2;2)	210 (3;3)		
Lengvoji pramonė		140 (2;2)	210 (3;3)		
Taikomasis menas, amatai ir dizainas		140 (2;2)	210 (3;3)		
Verslas ir vadyba		140 (2;2)	210 (3;3)		
Kitos technologijų programos		140 (2;2)	210 (3;3)		
Kūno kultūra:	4*–6*			4*	4*
Bendroji kūno kultūra		140/210 (4–6)	280 (4;4)		
Pasirinkta sporto šaka		140/210 (4–6)	–		
Žmogaus sauga		0,5***	–	0,5***	0,5***
Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai					
Projektinė veikla					
Privalomi branduolio dalykų kursai	38; 44****			34;40****	34;40****
Mokinio pasirinktas mokymo turinys		Iki 26 Iki 22****	Iki 26 Iki 22****	Iki 34 Iki 32****	Iki 34 Iki 32****
Minimalus mokinio privalomų pamokų skaičius per savaitę		28 pamokos per savaitę; 29 pamokos per savaitę****			
Maksimalus mokinio pamokų skaičius		32 pamokos per savaitę; nacionalinei menų mokyklai, konservatorijų, dailės, menų ir muzikos gimnazijos ir klasių ar grupių su integruotais profesinio mokymo moduliais mokiniui – 34 pamokos per savaitę. 33 pamokos per savaitę****; konservatorijų, dailės, menų ir muzikos gimnazijos, menų mokyklos ir klasių ar grupių su integruotais profesinio mokymo moduliais mokiniui – 36 pamokos per savaitę ****			
Neformalusis ugdymas		6 pamokos (trys – 11 kl. ir trys – 12 kl.) per savaitę			
Mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos /Mobiliosios grupės		24 pamokos per savaitę dvejiems metams			

Maksimalus klasei skiriamų pamokų skaičius per savaitę vidurinio ugdymo programai įgyvendinti	51 pamoka 52 pamokos****
---	-----------------------------

Pastabos: * renkasi mokinys;

**dalį šių pamokų mokinys gali skirti bendrojo lavinimo dalykų išplėstiniais kursams, intensyvindamas menų ar technologijų mokymąsi;

***integruojama į dalykų mokymo turinį;

**** mokyklose tautinės mažumos kalba;

**(***) dalį šių pamokų mokinys gali skirti bendrojo lavinimo dalykų išplėstiniais kursams, intensyvindamas menų ar technologijų mokymąsi mokyklose tautinės mažumos kalba.

Lentelėje pateiktų duomenų paaiškinimas. Pvz., fizika 244/246 (3;4/4;3) Per dvejus metus išplėstiniam kursui įgyvendinti skiriamos 244 arba 246 pamokos. Skliausteliuose pateikiami galimi pamokų paskirstymo variantai: 3 pamokos 11 (III gimnazijos) klasėje ir 4 pamokos 12 (IV gimnazijos) klasėje, arba atvirkščiai, arba 4 pamokos 11 (III gimnazijos) klasėje, arba 3 pamokos 12 (IV gimnazijos) klasėje. Mokykla gali pasirinkti ir kitokį pamokų skirstymo variantą.

128. Bendrajam kursui skirtų pamokų suma per savaitę dvejims mokslo metams adaptuotai vidurinio ugdymo programai įgyvendinti:

Dalykų sritys, dalykai	Privalomas bendrojo lavinimo branduolys (bendrasis kursas)	Mokinio individualaus ugdymo plano dalykai ir jiems skiriamos savaitinės pamokos per dvejus metus (bendrasis kursas)	Privalomas ugdymo turinys dailės, muzikos, menų gimnazijoms ir konservatorijoms, Nacionalinei menų mokyklai	Privalomas ugdymo turinys, kai į vidurinio ugdymo programą integruoti profesinio mokymo moduliai
Dorinis ugdymas:	2*		2*	2*
Tikyba		2		
Etika		2		
Kalbos:				
Lietuvių kalba (gimtoji)	8	8	8	8
Užsienio kalba (1-oji)	6	6	6	6
Užsienio kalba (2-oji)		4		
Socialinis ugdymas:	4*		4*	4*
Istorija		4		
Geografija		4		
Integruotas socialinių mokslų kursas		4		
Matematika	6	6	6	6
Informacinės technologijos		2		
Gamtamokslinis ugdymas:	4*		4*	4*
Biologija		4		
Fizika		4		
Chemija		4		
Integruotas gamtos mokslų kursas		4		
Menai, technologijos, integruotas menų ir technologijų kursas	4*			
Menai:			26	
Dailė		4		
Muzika		4		
Teatras		4		
Šokis		4		
Kompiuterinės muzikinės technologijos		4		

Grafinis dizainas		4		
Fotografija		4		
Kinas ir vaizduojamasis menas		4		
Integruotas menų ir technologijų kursas		4		
Technologijos:				26
Turizmas ir mityba		4		
Statyba ir medžio apdirbimas		4		
Lengvoji pramonė		4		
Taikomasis menas, amatai ir dizainas		4		
Verslas ir vadyba		4		
Kitos technologijų programos		4		
Kūno kultūra:	4*-6*		4*	4*
Bendroji kūno kultūra ar gydomoji gimnastika		4-6		
Pasirinkta sporto šaka		4-6		
Žmogaus sauga		0,5**	0,5**	0,5**
Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai, specialiosios pamokos				
Projektinė veikla				
Socialinė adaptacija		1-2	1-2	1-2
Privalomi branduolio dalykų kursai	38	38	34	34
Mokinio pasirinktas mokymo turinys		18	26	26
Maksimalus mokinio pamokų skaičius	28 pamokos per savaitę; nacionalinė menų mokykla, konservatorijų, dailės, menų ir muzikos gimnazijų ir klasių ar grupių su integruotais profesinio mokymo moduliais mokiniui – 30 pamokų per savaitę			
Neformalusis ugdymas	6 savaitinės pamokos (trys-11 klasėms ir trys-12 klasėms)			
Mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos /Mobiliosios grupės	20 savaitinių pamokų per dvejus metus			

Pastabos: *renkasi mokinys; **integruojama į dalykų turinį.

IV. VIDURINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMAS KARTU SU PROFESINIO MOKYMO PROGRAMA

129. Vidurinio ugdymo programos vykdymas kartu su profesinio mokymo programa, kai mokymosi trukmė – 3 metai.

129.1. Profesinio mokymo ir vidurinio ugdymo valandų skaičius ir pamokų skaičius per savaitę:

Dalykai	Profesinio mokymo ir privalomo bendrojo ugdymo kursas (bendrojo lavinimo branduolys), iš viso valandų, valandų per savaitę (I;II kurse)	Mokinio individualaus plano bendrojo ugdymo dalykų valandų skaičius bendrajam ir išplėstiniam kursui		Skiriamas valandų skaičius III kurse	Iš viso I-III kursuose
		bendrasis kursas	išplėstinis kursas		
1. Profesinio mokymo dalykai:					
1.1. Profesijos mokymas (teorija ir praktika), baigiamieji kvalifikacijos egzaminai	707			1448 848	2155
Iš jų gamybinei praktikai				600	

1.2. Bendrieji profesinio mokymo dalykai:	190			40	230
Ekonomikos ir verslo pagrindai	100				100
Civilinė sauga	20				20
Informacinės technologijos***	70				70
Kūno kultūra				40	40
Iš viso profesinio mokymo dalykams skirtų valandų	897			1488	2385
2. Bendrojo ugdymo dalykai:					
Dorinis ugdymas*:	70 (1;1)		–		
Tikyba		70 (1;1)	–		
Etika		70 (1;1)	–		
Kalbos:					
Lietuvių kalba (gimtoji)		280 (4;4)	350 (5;5)		
Lietuvių kalba (valstybinė) **	280 (4;4)	280 (4;4)	350 (5;5)		
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) **	280 (4;4)	280 (4;4)	350 (5;5)		
Užsienio kalba	210 (3;3)	210 (3;3)	280 (4;4)		
Užsienio kalba (1-oji) **	140 (2;2)	140 (2;2)			
Socialinis ugdymas*:	140 (2;2)				
Istorija		140 (2;2)	210 (3;3)		
Geografija		140 (2;2)	210 (3;3)		
Integruotas socialinių mokslų kursas		140 (2;2)	–		
Matematika	210 (3;3)	210 (3;3)	314 (4;5)		
Gamtamokslinis ugdymas*:	140 (2;2)				
Biologija		140 (2;2)	210 (3;3)		
Fizika		140 (2;2)	244 (3;4)		
Chemija		140 (2;2)	210 (3;3)		
Integruotas gamtos mokslų kursas		140 (2;2)	–		
Menai***		140 (2;2)	210 (3;3)		
Kūno kultūra*:	140 (2;2)	140 (2;2)			
Bendroji kūno kultūra		140/ 210 (2-3)	280 (4;4)		
Pasirinkta sporto šaka		140/ 210 (2-3)	–		
Privalomi branduolio dalykų kursai	1190 (17;17) 1400 (20;20)**				1190 1400**
3. Mokinių laisvai pasirenkamų kursų (dalykų) valandos		210 (3;3) 140 (2;2)**			
Iš viso valandų profesinio mokymo ir vidurinio ugdymo dalykams		2297 2437 **		1488	3785 3925**
Minimalus mokinio privalomų pamokų skaičius per savaitę		30		36 ****	
Maksimalus mokinio pamokų skaičius per savaitę		34 36**		36 ****	
4. Neformalusis ugdymas			220 valandų		
Mobiliosios grupės			310 valandų		

Pastabos: * renkasi vieną ugdymo srities dalyką;

** grupėms tautinės mažumos kalba;

*** mokinys gali papildomai rinktis bendrąjį ar išplėstinį vidurinio ugdymo programos kursą;

**** mokiniams, turintiems 18 metų, praktinio mokymo metu – 40 val. per savaitę.

129.2. Mokymosi procesas prasideda rugsėjo 1 d. Mokyklos, vykdydamos vidurinio ugdymo programą, gali laisvai pasirinkti mokymo proceso organizavimo būdą. Profesinio mokymo programa vykdoma pagal atitinkamų mokslo metų bendruosius profesinio mokymo planus.

129.3. Mokiniais skiriamos atostogos: žiemos (Kalėdų), pavasario (Velykų), kurių trukmė nurodyta Bendrųjų ugdymo planų 5.4 ir 6.4 punktuose, ir vasaros. Rudens atostogų neskiriama.

129.4. Mokiniai mokosi profesinio mokymo dalykų, privalomo bendrojo ugdymo branduolio dalykų ir gali mokytis laisvai pasirinktų profesijos arba bendrojo ugdymo dalykų (menų, etninės kultūros, estetikos ir kt.), neformaliojo ugdymo dalykų.

129.5. Bendras mokinio krūvis negali viršyti 129.1 punkto lentelėje nustatyto maksimalaus pamokų skaičiaus. Bendrojo ugdymo dalykų bendrojo ir išplėstinio kursų apimtyms nustatomos pagal 129.1 punktą.

129.6. Informacinės technologijos yra privalomas profesinio mokymo programos dalykas.

129.7. Kalbos kultūros ir specialybės kalbos modulio programa integruojama į lietuvių kalbos programą.

129.8. Mokiniui siūlomų pasirenkamųjų dalykų sąrašą mokykla sudaro iš vidurinio ugdymo planuose įrašytų neprivalomų ar kitų mokyklos siūlomų dalykų ar modulių ir profesinio mokymo dalykų. Mokykla gali siūlyti mokiniui rinktis menų srities dalykus arba numato juos integruoti į neformalųjį ugdymą.

129.9. Jei dėl mažo mokinių skaičiaus negalima skirstyti į grupes mokinių, kurie mokėsi skirtingos pirmosios užsienio kalbos (vokiečių, prancūzų), jiems turėtų būti sudaromos sąlygos toliau mokytis pradėtąją kalbą: gali būti skiriamos konsultacijos iš mobiliosioms grupėms skirtų valandų, mokymas gali būti organizuojamas pagal Savarankiško mokymosi tvarkos aprašą arba gali būti bendradarbiaujama su kita mokykla, galinčia užtikrinti užsienio kalbos programos tęstinumą, tai numačius mokyklos ugdymo plane.

V. GYDYMO ĮSTAIGOSE BESIGYDANČIŲ VAIKŲ UGDYMO ORGANIZAVIMAS

130. Ugdymas ligoninėje organizuojamas pagal Vaikų mokymo gydymo įstaigose tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. ISAK-132/V-36 (Žin., 2004, Nr. 103-3806).

131. Atskira klasė ligoninės mokykloje komplektuojama susidarius penkių ar didesnei mokinių grupei. Kai yra 1–4 mokiniai, komplektuojama jungtinė klasė. Mokiniai, kuriems taikomas lovos režimas, taip pat pagal gydytojų rekomendaciją mokomi individualiai.

132. Ligoninės mokykla ar jai priskirta kita bendrojo lavinimo mokykla, įgyvendindama pagrindinio ugdymo programą, vadovaujasi atitinkamos klasės dalykų sąrašu, pateiktu Bendrųjų ugdymo planų 83 ir 84 punktuose. 5 klasėje skiriamas 13 pamokų mokymosi krūvis per savaitę, 6–7 klasių mokiniams – 15–16 pamokų ir 18 pamokų per savaitę 8–10 klasių mokiniams.

132.1. Ligoninės mokykla ar jai priskirta kita bendrojo lavinimo mokykla rengia ugdymo planą.

132.2. Sudaromuose individualiuose mokinių ugdymo planuose būtina nurodyti mokomus Bendrojo ugdymo plano dalykus ir šiems dalykams skiriamų pamokų skaičių.

133. Ugdymo organizavimas sanatorinėje mokykloje.

134. Sanatorinė mokykla, vykdanči pagrindinio ugdymo programą, vadovaujasi Bendrųjų ugdymo planų 83, 84 punktais. Sanatorinė mokykla mokyklos ugdymo planą ir mokinių individualius planus gali koreguoti pagal mokinio ligos pobūdį ir gydytojų rekomendacijas.

134.1. Sanatorijos mokykla skirta mokiniams, kuriems reikia sveikatą tausojančio režimo, koreguoja individualius mokymosi planus neviršydamas minimalaus mokinio pamokų skaičiaus per savaitę.

134.2. Sanatorijos mokykla, skirta vaikams, atvykusiems trumpai gydytis į sanatoriją, sudarydama mokinių individualius ugdymo planus neįtraukia dailės, muzikos, technologijų, kūno kultūros dalykų. Mokykla savo nuožiūra, atsižvelgusi į mokinių sveikatą, gali nežymiai mažinti dalykams skirtų pamokų skaičių, kuris pateiktas Bendrųjų ugdymo planų 83, 84 punktuose. Individualiuose mokinių ugdymo planuose turi būti išlaikomas lentelėje nurodytas minimalus ir maksimalus pamokų skaičius:

Klasė	Minimalus pamokų skaičius	Maksimalus pamokų skaičius	Mokyklos nuožiūra	Neformaliojo ugdymo
-------	---------------------------	----------------------------	-------------------	---------------------

			skirstomų pamokų skaičius	valandų skaičius
5		19	8	6
6		19		
7	22,5	22,5		
8	23,5	24		
9	22	24	4*	3
10	23	24		

Pastaba:* pamokos, skirtos mokymui individualizuoti ir diferencijuoti .

134.3. Sanatorijos mokykla, skirta vaikams, atvykusiems pagal ligos pobūdį ilgai gydytis (įvairių tuberkuliozės formų), į sudaromus mokinių individualius ugdymo planus neįtraukia technologijų dalyko. Mokykla savo nuožiūra, atsižvelgusi į mokinių sveikatą, gali nežymiai mažinti dalykams skirtų pamokų skaičių, kuris pateiktas Bendrųjų ugdymo planų 83, 84 punktuose. Individualiuose mokinių ugdymo planuose turi būti išlaikomas lentelėje nurodytas minimalus ir maksimalus pamokų skaičius:

Klasė	Minimalus pamokų skaičius	Maksimalus pamokų skaičius	Mokyklos nuožiūra skirstomų pamokų skaičius	Neformaliojo ugdymo valandų skaičius
5	23	25	6	8
6	24	26		
7	25,5	26		
8	25,5	26		
9	25	26	6*	5
10	25	26		

Pastaba:* pamokos, skirtos mokymui individualizuoti ir diferencijuoti.

134.4. Vidurinio ugdymo programą sanatorijos mokykla įgyvendina vadovaudamasi Vidurinio ugdymo programos aprašu. Ugdymo procesas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 127 punktu.

V. SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ MOKINIŲ UGDYMO ORGANIZAVIMAS

I. SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ MOKINIŲ UGDYMO ORGANIZAVIMO BENDROSIOS NUOSTATOS

135. Mokykla, rengdama ugdymo planą, turi atsižvelgti į specialiųjų poreikių mokinių ugdymosi poreikius ir numatyti šių poreikių tenkinimo tvarką: priimti sprendimus dėl specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių mokymosi krūvio (planuoti privalomas ir specialiąsias pamokas), specialiosios pedagoginės ir specialiosios pagalbos teikimo.

136. Specialiųjų poreikių mokinių ugdymui dalykų Bendrąsias programas pritaiko (modifikuoja, adaptuoja ar rengia individualią programą) mokytojas, atsižvelgdamas į mokinių ugdymosi poreikius, mokyklos specialiojo ugdymo komisijos, specialiojo pedagogo rekomendacijas. Jeigu mokykloje jų nėra, mokytoją konsultuoja mokyklą aptarnaujančios pedagoginės psichologinės tarnybos specialistai.

137. Organizuodama specialiųjų poreikių mokinių ugdymą, mokykla atsižvelgia į:

137.1. mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius ir sutrikimus;

137.2. ugdymo formą (ugdosi bendrojo lavinimo mokykloje integruotai (visiškai, iš dalies), namuose ar specialiojoje mokykloje);

137.3. ugdymo programą (pagrindinio, vidurinio ugdymo bendrąją ar specialiųjų poreikių mokiniams pritaikytą programą: modifikuotą, adaptuotą, individualiąją);

137.4. turimas mokymo lėšas;

137.5. ugdymo (-si) aplinką.

138. Specialioji mokykla ir bendrojo lavinimo mokykla, ugdanti specialiųjų poreikių mokinius, sudarydama mokyklos, klasės ar specialiųjų poreikių mokinio individualų ugdymo planą:

138.1. turi vadovautis Bendruosiuose ugdymo planuose pagrindinio ar vidurinio ugdymo dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičiumi, nurodytu Bendrųjų ugdymo planų 83, 84, 127, 128, 160, 161 punktuose;

138.2. gali nuo 20 iki 30 procentų koreguoti dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičių, išskyrus tą, kuris nurodytas Bendrųjų ugdymo planų 128, 160 ar 161 punktuose;

138.3. gali keisti dalykams skirtų pamokų skaičių (mažinti, didinti) ar vietoj neįtrauktų dalykų, įvardytų Bendrųjų ugdymo planų 142 punkte, planuoti specialiąsias pamokas ir (ar) didinti pamokų skaičių, skirtą meniniam, technologiniam ugdymui, kitų dalykų mokymui, socialinei veiklai, karjeros projektavimo gebėjimams ugdyti, o mokyklose, kuriose mokoma tautinės mažumos kalba – ir lietuvių valstybinei kalbai;

138.4. per mokslo metus mokyklos specialiojo ugdymo komisijai ar pedagoginei psichologinei tarnybai įvertinus ir rekomendavus, gali keisti specialiųjų pamokų, pratybų ir individualiai pagalbai skiriamų valandų (pamokų) skaičių;

138.5. turi išlaikyti mokiniui Bendruosiuose ugdymo planuose nurodytą minimalų pamokų skaičių pagrindinio ir vidurinio ugdymo programai įgyvendinti. Nežymų ir vidutinį intelekto sutrikimą turintiems ir besimokantiems pagal pritaikytą pagrindinio ugdymo Pagrindinio ugdymo specialiųjų poreikių mokiniams, kurių ugdymas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 83 ar 84 punktu, mokykla gali 1–2 pamokomis mažinti minimalų privalomų pamokų skaičių mokiniui, didindama neformaliojo ugdymo valandų skaičių;

138.6. bendrą maksimalų pamokų skaičių mokiniui ir neformaliojo ugdymo pamokų skaičių gali mažinti arba didinti 1–2 pamokomis, išskyrus tuos, kurių ugdymas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 128, 160 ar 161 punktu;

138.7. turi užtikrinti specialiųjų poreikių mokinių ugdymo nuoseklumą ir tęstinumą;

138.8. savo sprendimu specialiųjų poreikių mokiniams, atsižvelgdama į mokinio sveikatos sutrikimus ir mokyklos specialiojo ugdymo komisijos rekomendacijas, trumpinti pamokų trukmę 5 minutėmis, o šį laiką skirti mokinių veiklai keisti, pertraukoms organizuoti.

139. Mokykla, įgyvendindama formaliojo ir neformaliojo švietimo programas, specialiųjų poreikių mokinių skaičių grupėje, atsižvelgusi į mokymo lėšas, mokinių poreikius, turimas mokymo (-si) sąlygas ir mokymo priemones, gali nustatyti pati.

140. Bendrosiose klasėse pagal adaptuotą, specialiesiems ugdymosi poreikiams pritaikytą Pagrindinio ugdymo bendrąją programą besimokantiems specialiųjų poreikių mokiniams, kurių ugdymas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 83 ar 84 punktu, mokykla gali rengti mokiniui jo poreikius atitinkantį individualų ugdymo planą. Mokinio individualiam ugdymo planui įgyvendinti mokykla gali formuoti mobiliąsias grupes iš tos pačios ir gretimų klasių.

141. Turintiems kompleksinių sutrikimų mokiniams, kurių intelekto sutrikimas yra sutrikimų derinio dalis, ugdymo planas rengiamas atsižvelgiant į intelekto sutrikimą ir vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 158–160 punktais. Kartu planuojama specialioji ir (ar) specialioji pedagoginė pagalba kitoms sutrikusioms funkcijoms lavinti:

141.1. kiekvienam mokiniui, turinčiam intelekto, specifinių pažinimo, emocijų, elgesio ir socialinės raidos sutrikimų, žymių judesio ir padėties sutrikimų individualioms ir grupinėms specialiosioms pratyboms 5–10 klasėse galima skirti po 1 pamoką per savaitę kompiuteriniams įgūdžiams, naudojamų specialiųjų mokymo priemonių įgūdžiams formuoti, pažinimo funkcijoms lavinti, mokomųjų dalykų spragoms šalinti;

141.2. specialiosiose lavinamosiose klasėse visus dalykus (išskyrus gydomąją kūno kultūrą arba taikomąją fizinę veiklą) moko vienas mokytojas. Išimtys taikomos lietuvių (valstybinės) kalbos tautinės mažumos kalba mokykloje dorinio ugdymo (tikybos), muzikos, technologijų, kūno kultūros dalykams, jei mokytojas atsisako mokyti šių dalykų ar neturi tam reikiamo išsilavinimo;

141.3. mokykla gali organizuoti šių klasių mokinių užimtumą ir mokinių atostogų metu (išskyrus vasarą). Savanoriai aukštesniųjų klasių mokiniai, vykdančys socialinės veiklos programas, gali mokytojui padėti organizuoti šią veiklą.

142. Mokyklos specialiojo ugdymo komisijos ar pedagoginės psichologinės tarnybos siūlymu, tėvų pritarimu specialiųjų poreikių mokiniai:

142.1. neprigirdintys, turintys vidutinį ir žymų kalbos neišsivystymą, autizmą (normalus intelektas), elgesio, emocijų ir socialinės raidos sutrikimų, skaitymo ir/ar rašymo sutrikimų, vidutinį ir labai žymų judesio ir padėties sutrikimą, ribotą intelektą, sergantys psichikos ligomis,– gali mokytis tik vienos užsienio kalbos;

142.2. sutrikusio intelekto mokiniai ir tautinės mažumos kalba besimokantys Bendrųjų ugdymo planų 142.1 punkte įvardytų sutrikimų turintys specialiųjų poreikių mokiniai gali nesimokyti užsienio kalbos;

142.3. besimokančių pagal adaptuotą specialiesiems ugdymosi poreikiams pritaikytą Pagrindinio ugdymo bendrąją programą ar specialiąją pagrindinio ugdymo programą ir turinčių nežymų ar vidutinį intelekto sutrikimą mokinių, kurių ugdymas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 83 ar 84 punktu, gamtamokslinį ugdymą mokykla gali organizuoti integraliai, remdamasi gamtamokslinio ugdymo sritimi, arba išskirdama su šia ugdymo sritimi susijusius dalykus. Šie mokiniai gali nesimokyti fizikos ir chemijos;

142.4. besimokančių pagal adaptuotą specialiesiems ugdymosi poreikiams pritaikytą pagrindinio ugdymo programą ar specialiąją pagrindinio ugdymo programą ir turinčių nežymų ar vidutinį intelekto sutrikimą mokinių, kurių ugdymas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 83 ar 84 punktais, socialiniam ugdymui skirtus dalykus mokykla gali įgyvendinti nuo 6–7 klasės;

142.5. kurtieji ir neprigirdintieji, besimokantys pagal specialiojo pagrindinio ugdymo programą specialiosiose kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų mokyklose ir turintys kompleksinių sutrikimų, gali nesimokyti užsienio kalbų. Užsienio kalbų pamokų laikas jiems gali būti skiriamas lietuvių kalbai mokytis;

142.6. sutrikusios klausos mokiniai gali nesimokyti muzikos, o kurtiesiems jos nereikia mokytis;

142.7. judesio ir padėties sutrikimų turintys mokiniai gali būti atleidžiami nuo technologijų pamokų;

142.8. vietoj Bendrųjų ugdymo planų 142.1, 142.2, 142.3, 142.4, 142.5, 142.6, 142.7 punktuose nurodytų dalykų mokykla gali siūlyti mokiniams individualaus ugdymo plano dalykus, tenkinti mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, teikti papildomą mokytojo pagalbą, o tautinės mažumos kalba besimokantiems mokiniams skirti pamokų ir lietuvių kalbai (valstybinei) mokytis;

142.9. integruotai besimokantiems specialiųjų poreikių mokiniams leidimas nesimokyti fizikos, chemijos, technologijų, muzikos ar užsienio kalbos (vienos ar abiejų) įforminamas direktoriaus įsakymu;

142.10. mokėsis pagal specialiąją pagrindinio ugdymo programą mokinys gali būti priimamas mokytis pagal specialiojo darbinio ugdymo programą ar pagal adaptuotą vidurinio ugdymo programą, o mokėsis pagal adaptuotą pagrindinio ugdymo programą priimamas mokytis pagal adaptuotą vidurinio ugdymo programą ar specialiąją darbinio ugdymo programą.

II. SPECIALIŪJŲ POREIKIŲ MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

143. Mokinio, kuriam rekomenduota mokytis pagal bendrąją programą ar modifikuotą specialiųjų poreikių mokiniui pritaikytą bendrąją programą, mokymosi pažanga ir pasiekimai

vertinami pagal Bendrosiose programose numatytus pasiekimus ir vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 27–34 punktų nuostatomis.

144. Mokinio, kuris mokosi pagal mokytojo parengtą individualią, adaptuotą specialiesiems ugdymosi poreikiams pritaikytą Pagrindinio ugdymo bendrąją programą ar specialiąją pagrindinio ugdymo programą, mokymosi pažanga ir pasiekimai vertinami pagal šioje programoje numatytus pasiekimus.

145. Specialiųjų lavinamųjų klasių mokinių pažanga ir ugdymo (-si) pasiekimai pažymiais nevertinami, vertinimo formas renkasi mokykla ir vertina įrašu „įskaityta“ arba „neįskaityta“.

III. SPECIALIOSIOS PEDAGOGINĖS IR SPECIALIOSIOS PAGALBOS TEIKIMAS

146. Specialioji pedagoginė pagalba teikiama vadovaujantis Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-1780 (Žin., 2005, Nr. 107-3938).

147. Mokiniui, turinčiam vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, specialiąją pagalbą teikia mokytojo padėjėjas.

148. Mokykloje nesant specialiojo pedagogo (tiflopedagogo, surdopedagogo, logopedo), kiekvienam specialiųjų poreikių mokiniui, kuriam mokyklos specialiojo ugdymo komisija nustatytu laikotarpiu rekomendavo papildomą specialiąją pedagoginę pagalbą, turi būti skiriama nuo 2 iki 4 valandų per savaitę individualioms konsultacijoms ar papildomai dalyko mokytojo pagalbai.

IV. SPECIALIŪJŲ POREIKIŲ MOKINIŲ MOKYMAS NAMUOSE

149. Specialiųjų poreikių mokinių mokymą namuose organizuoja mokykla, parinkdama ugdymo sritis, atsižvelgdama į mokyklos specialiojo ugdymo komisijos ar pedagoginės psichologinės tarnybos, gydytojų rekomendacijas.

150. Specialiųjų poreikių mokiniams, neturintiems intelekto sutrikimų, mokykla parenka ugdymo sritis vadovaudamasi Bendrųjų ugdymo planų 58 punkte nurodytu valandų skaičiumi:

150.1. iš kurių 1–2 pamokos gali būti skiriamos specialiosioms pamokoms ar specialiosioms pratyboms, o tautinės mažumos kalba besimokantiems – 2 papildomos valandos lietuvių valstybinei kalbai mokytis;

150.2. kurčią ar neprigirdintį vaiką namuose ugdo surdopedagogas ar logopedas, kuris, atsižvelgdamas į individualius vaiko gebėjimus ir klausos sutrikimo laipsnį, kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) sudaro mokinio individualią ugdymo programą, lavina vaiko gebėjimus, konsultuoja tėvus.

151. Nežymaus intelekto sutrikimo specialiųjų poreikių mokiniams ir tautinės mažumos kalba besimokantiems nežymaus intelekto sutrikimo specialiųjų poreikių mokiniams mokytis namuose skiriamos 8 valandos per savaitę kalbiniam, matematiniam, socialiniam ugdymui ir specialiosioms pamokoms, mokinio specialiesiems poreikiams tenkinti ar specialiajai pagalbai teikti.

152. Vidutinio, žymaus ir labai žymaus intelekto sutrikimo ir tautinės mažumos kalba besimokančių vidutinio, žymaus ir labai žymaus intelekto sutrikimo turintiems mokiniams ugdyti namuose skiriamos 6–8 valandos per savaitę. Mokymas organizuojamas atskiromis veiklos sritimis (komunikacinės, pažintinės ir orientacinės, meninės, darbinės veiklos kryptimis):

152.1. mokinį namuose ugdo specialusis pedagogas;

152.2. specialusis pedagogas, atsižvelgdamas į individualius kiekvieno vaiko gebėjimus, kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) sudaro individualią ugdymo programą, lavina vaiko gebėjimus, konsultuoja tėvus;

152.3. žymių ir labai žymių intelekto sutrikimų mokiniui, turinčiam judesio ir padėties sutrikimų, mokymui namuose rekomenduojama 1–2 valandas per savaitę skirti gydomajai mankštai.

V. SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ MOKINIŲ, NETURINČIŲ INTELEKTO SUTRIKIMŲ, IR MOKINIŲ, TURINČIŲ KOMPLEKSINIŲ SUTRIKIMŲ, KURIŲ SUTRIKIMŲ DERINIO DALIS NE INTELEKTO SUTRIKIMAS, IR ŠIŲ SUTRIKIMŲ TURINČIŲ MOKINIŲ, BESIMOKANČIŲ TAUTINĖS MAŽUMOS KALBA, UGDYMAS

153. Specialiųjų mokyklų, bendrojo lavinimo mokyklų bendrosiose klasėse besimokančių specialiųjų poreikių mokinių, ugdomų pagal Pagrindinio ugdymo bendrąsias programas ir modifikuotą specialiųjų poreikių mokiniui pritaikytą programą, ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 83 ar 84 punkte dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičiumi, kuris gali būti koreguojamas iki 20 procentų. Besimokantiems pagal vidurinio ugdymo bendrąją programą mokiniams ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 127 punktu. Bendras pamokų ir neformaliojo ugdymo pamokų skaičius gali būti mažinamas ar didinamas 1–2 pamokomis:

153.1. Sutrikusios klausos mokiniams (kurtiesiems ir neprigirdintiesiems) ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 84 ar 127 punktais. Atsižvelgiant į klausos netekimo laiką, kalbos išsivystymo lygį, turimus tarties įgūdžius ir gebėjimą bendrauti sakytine ar lietuvių gestų kalba, ugdymo plane specialiosios pamokos skiriamos:

153.1.1. lietuvių gestų kalbai 2–3 pamokos, lietuvių (valstybinei) kalbai 6–8 pamokos;

153.1.2. kurtieji ir neprigirdintieji mokomi totaliosios komunikacijos, žodiniu ar dvikalbiu metodu, atsižvelgiant į individualius kiekvieno mokinio gebėjimus bei tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimus;

153.1.3. 9–10 klasėse iš mokyklos nuožiūra skirstomų pamokų gali būti skiriamos 3 pamokos per savaitę mokymui individualizuoti ir diferencijuoti bei karjeros projektavimo gebėjimams ugdyti;

153.1.4. kiekvienam mokiniui tarties, kalbos mokymo ir klausos lavinimo individualioms pratyboms skiriama 5 klasėje 2 pamokos, 6–12 klasėse po 1 pamoką per savaitę, kochlearinių implantų naudotojams – po 2 pamokas per savaitę. Pratybos, išskyrus vedamas 5 ir 6 klasėje per lietuvių kalbos pamokas, vyksta po pamokų (pratybų ir lietuvių kalbos pamokų turinys turi derėti).

154. Sutrikusios regos mokiniams sudaromas ugdymo planas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 83, 84 ar 127 punktu. Ugdymo plane specialiosios pamokos ir specialiosios pratybos skiriamos:

154.1. kiekvienam silpnaregiui mokiniui, kuriam gresia pavojus apakti, individualioms pratyboms (iki ketverių metų) mokyti Brailio rašto skiriama po 1 pamoką per savaitę, kursas gali būti intensyvinamas;

154.2. kiekvienam aklam (regėjimo aštrumas nuo šviesos pojūčio iki 0,04) ir silpnaregiui (regėjimo aštrumas 0,05–0,1) mokiniui regėjimui lavinti galima skirti po 1 pamoką per savaitę (turint mokymo lėšų). Šis kursas gali būti intensyvinamas;

154.3. tiflopedagoginė pagalba aklam ir žymią silpnaregystę (regėjimo aštrumas su korekcija geriau matančia akimi nuo 0,05 iki 0,1) turinčiam mokiniui, besimokančiam pagal pagrindinio ugdymo programą, yra privaloma;

154.4. kiekvienam neregiančiam mokiniui mobilumo lavinimo individualioms pratyboms skiriama po 1 pamoką per savaitę. Šios pamokos gali būti skiriamos ir kasdienio gyvenimo bei komunikaciniams įgūdžiams ugdyti.

155. Kurčneregių mokinių ugdymas organizuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-1332. Ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 160 punktu. Ugdyti kurčneregį gali tiflopedagogas arba surdopedagogas, turintis specialų pasirengimą, pagal mokiniui individualiai parengtą ugdymo programą.

156. Sutrikusios kalbos ir kitos komunikacijos mokiniams ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 83, 84 ar 127 punktais. Ugdymo plane specialiosios pamokos yra skiriamos tarčiai, kalbai ir klausai lavinti:

156.1. individualioms ir grupinėms pratyboms 5–8 klasėse skiriama po 2 pamokas 3 mokiniams per savaitę, 9–10 klasėse po 0,5 pamokos kiekvienam mokiniui kalbai ir komunikacijai lavinti;

156.2. žymius ar labai žymius kalbos ir kitus komunikacijos sutrikimus turintiems mokiniams, bendraujantiems alternatyvios komunikacijos būdu, tarties, kalbos ir komunikacijos lavinimo individualioms ir grupinėms pratyboms 5–10 klasėse skiriama po 0,5–1 pamoką per savaitę kiekvieno mokinio individualiam ar diferencijuotam mokymui.

157. Judesio ir padėties sutrikimų turintiems mokiniams ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 83, 84 ar 127 punktu. Ugdymo plane specialiosios pamokos turėtų būti skiriamos gydomajai kūno kultūrai, sensomotorikai lavinti, kompiuteriniams įgūdžiams formuoti, komunikaciniams gebėjimams ugdyti:

157.1. individualioms gydomosios kūno kultūros pratyboms skiriamos 1–2 pamokos per savaitę kiekvienam mokiniui, sergančiam cerebriniu paralyžiumi ar turinčiam vidutinių, žymių, labai žymių judesio ir padėties sutrikimų;

157.2. žymių ar labai žymių kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų turintiems 5–10 klasės mokiniams, bendrauti naudojantiems alternatyvią komunikaciją, tarties, kalbos ir komunikacijos lavinimo individualios ir grupinės pratybos gali būti integruojamos į komunikacinės ir pažintinės veiklos, lietuvių kalbos pamokas. Pratybų ir komunikacinės, pažintinės veiklos, lietuvių kalbos pamokų turinys turi derėti;

157.3. kiekvienai 4–8 mokinių grupei gali būti skiriamos 2–3 gydomosios kūno kultūros pamokos per savaitę.

VI. SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ MOKINIŲ, TURINČIŲ INTELEKTO SUTRIKIMŲ, IR MOKINIŲ, TURINČIŲ KOMPLEKSIŲ SUTRIKIMŲ, KURIŲ DERINIO DALIS YRA INTELEKTO SUTRIKIMAS, BEI ŠIŲ SUTRIKIMŲ TURINČIŲ MOKINIŲ, BESIMOKANČIŲ TAUTINĖS MAŽUMOS KALBA, UGDYMAS

158. Mokiniams, turintiems nežymių intelekto sutrikimą ir besimokantiems specialiosiose mokyklose, bendrojo lavinimo mokyklų bendrosiose klasėse pagal adaptuotą specialiųjų poreikių mokiniui pritaikytą pagrindinio ugdymo bendrąją programą ar specialiąją pagrindinio ugdymo programą, ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 83 ar 84 punkto dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičiumi, kuris gali būti koreguojamas iki 25 procentų. Besimokantiems pagal adaptuotą specialiųjų poreikių mokiniui pritaikytą bendrąją vidurinio ugdymo programą mokiniams ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 128 punktu. Individualioms ir grupinėms specialiosioms, logopedinėms pratyboms 5–10 klasėse skiriama po 0,5–1 pamoką per savaitę kiekvienam mokiniui, turinčiam intelekto, specifinių pažinimo, emocijų, elgesio ir socialinės raidos, kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų.

159. Mokiniams, turintiems vidutinį intelekto sutrikimą ir ugdomiems pagal adaptuotą specialiųjų poreikių mokiniui pritaikytą bendrąją pagrindinio ugdymo programą ar specialiąją pagrindinio ugdymo programą, mokykla, atsižvelgdama į mokinio specialiuosius ugdomosi poreikius, specialistų rekomendacijas ir ugdymo formą, ugdymo planą sudaro vadovaudamasi Bendrųjų ugdymo planų 83 ar 84 punktuose dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičiumi, kuris gali būti koreguojamas iki 30 procentų, arba vadovaudamasi Bendrųjų ugdymo planų 160 punktu ir ugdymą organizuoja atskiromis veiklos sritimis. Mokiniams, ugdomiems pagal adaptuotą specialiųjų poreikių mokiniui pritaikytą bendrąją vidurinio ugdymo programą, ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 128 punktu:

159.1. mokiniai per technologijų pamokas mokosi vienos srities arba įvairių sričių darbų;

159.2. individualioms ir grupinėms specialiosioms pratyboms 5–10 klasėse skiriama po 1 pamoką per savaitę kiekvienam mokiniui, turinčiam kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų ir naudojančiam alternatyvią komunikaciją;

159.3. žymių ar labai žymių kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų turintiems 5–10 klasių mokiniams, bendrauti naudojantiems alternatyvią komunikaciją, tarties, kalbos ir komunikacijos lavinimo individualios ir grupinės pratybos gali būti integruojamos į komunikacinės ir pažintinės veiklos, lietuvių kalbos pamokas. Pratybų ir komunikacinės, pažintinės veiklos, lietuvių kalbos pamokų turinys turi derėti.

160. Mokiniams, turintiems žymų ir labai žymų intelekto sutrikimą ir ugdomiems bendrojo lavinimo mokyklų specialiosiose, specialiosiose lavinamosiose klasėse ar specialiosiose mokyklose pagal specialiąją pagrindinio ugdymo programą ar individualią ugdymo programą, atskiros veiklos planuojamos lentelėje nurodytam pamokų skaičiui atskiriems ugdymo metams (klasei). Šios veiklos mokytojo nuožiūra gali būti jungiamos, keičiamos atsižvelgiant į mokinio poreikius, sveikatą:

Ugdymo metai, klasė	5–6 kl.	7–8 kl.	9–10 kl.	Iš viso pamokų per 6 ugdymo metus
Veiklos sritis				
Dorinis ugdymas	2	2	2	6
Komunikacinė veikla arba Kalbos ir bendravimo ugdymas *	8–10	8–10	8–10	24–30
Pažintinė veikla	8–10	8–10	8–10	24–30
Orientacinė veikla	6–8	6–8	6–8	18–24
Meninė veikla	8–9	8–9	8–9	24–27
Fizinė veikla	4–9	4–9	4–9	12–27
Minimalus pamokų skaičius mokiniui	20/20	20/20	20/20	120
Mokyklos nuožiūra	8	12	12	32
Specialioji veikla**				
Gydomoji kūno kultūra				
Regos lavinimas				
Klausos lavinimas	8	12	12	32
Komunikacinių gebėjimų ugdymas				
Pažintinių gebėjimų ugdymas				
Maksimalus mokinio pamokų skaičius	24/24	26/26	26/26	152
Neformalusis ugdymas	4	4	4	12

Pastaba: Kalbos ir bendravimo ugdymas* – veikla, skiriama kurtiems ir neprigirdintiems vaikams (ją sudaro gestų kalba, sakinė ir rašytinė lietuvių kalba) ar verbalinės komunikacijos neturintiems vaikams, naudojantiems alternatyvią komunikaciją.

Specialioji veikla** skiriama sutrikusioms funkcijoms lavinti, specialiajai pagalbai teikti atsižvelgiant į mokinio sutrikimų pobūdį.

160.1. kiekvienam mokiniui, sergančiam cerebriniu paralyžiumi ar turinčiam vidutinių, žymių ar labai žymių judesio ir padėties sutrikimų, individualioms gydomosios kūno kultūros pratyboms skiriama po 2 pamokas per savaitę;

160.2. kiekvienam mokiniui, turinčiam intelekto, specifinių pažinimo, emocijų, elgesio ir socialinės raidos sutrikimų, žymių judesio ir padėties sutrikimų, kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų, individualioms ir grupinėms specialiosioms, logopedinėms pratyboms 5–10 klasėse skiriama po 1 pamoką per savaitę kompiuteriniams įgūdžiams, naudojimosi specialiomis mokymo priemonėmis įgūdžiams formuoti, pažinimo funkcijoms lavinti, kalbiniams ir komunikaciniams gebėjimams ugdyti;

160.3. žymių ar labai žymių kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų turintiems 5–10 klasių mokiniams, bendrauti naudojantiems alternatyvią komunikaciją, tarties, kalbos ir komunikacijos lavinimo individualios ir grupinės pratybos gali būti integruojamos į komunikacinės ir pažintinės veiklos, lietuvių kalbos pamokas. Pratybų, komunikacinės ir pažintinės veiklų, lietuvių kalbos pamokų turinys turi derėti.

161. Specialiųjų lavinamųjų klasių mokinių, baigusių specialiąją pagrindinio ugdymo programą, darbinis ugdymas: vidutiniškai, žymiai ar labai žymiai sutrikusio intelekto mokinių, taip pat mokinių, turinčių kompleksinių sutrikimų, kurių sutrikimų derinio dalis yra vidutinis, žymus ar labai žymus intelekto sutrikimas, dalykams skirtų pamokų skaičius per savaitę:

Ugdymo metai	I	II	III	Iš viso I–III
--------------	---	----	-----	---------------

Dalykai				mokymosi metais
Darbinio ugdymo veikla: Meniniai darbai	14	16	16	46
Buities kultūra/savitvarka Namų ruošą/ namų ūkio darbai				
Bendrasis lavinimas: Komunikacinė veikla	3	3	3	9
Kalbos ir bendravimo ugdymas*	2	2	2	6
Pažintinė veikla	2	2	2	6
Orientacinė veikla	4	4	4	12
Meninė veikla	3	3	3	9
Fizinė veikla				
Iš viso	28	30	30	88
Neformalusis ugdymas	2	2	2	6

Pastaba: Įvairių darbinio ugdymo veiklos rūšių pamokų per savaitę skaičių galima keisti atsižvelgiant į mokinių gebėjimus, mokyklos galimybes ir tėvų bei mokinių pageidavimus.

Kalbos ir bendravimo ugdymas* – veikla, skiriama kurtiems ir neprigirdintiems vaikams (ją sudaro gestų kalba, sakytinė ir rašytinė lietuvių kalba) ir intelekto sutrikimus turintiems vaikams, naudojantiems alternatyvią komunikaciją.

161.1 individualioms ir grupinėms logopedinėms arba kitoms specialiosioms pratyboms darbinio ugdymo I–III mokymosi metais skiriamos 2 pamokos 3 mokiniams per savaitę;

161.2. individualioms gydomosios kūno kultūros pratyboms darbinio ugdymo I–III mokymosi metais skiriama po 2 pamokas per savaitę kiekvienam mokiniui, sergančiam cerebriniu paralyžiumi ar turinčiam vidutinių, žymių, labai žymių judesio ir padėties sutrikimų;

161.3. veikla gali būti integruojama, jungiama, keičiama atsižvelgiant į mokinių ugdymosi poreikius, mokyklos renginius.

VII. APAKUSIŲ 18 METŲ IR VYRESNIŲ ASMENŲ SOCIALINIS UGDYMAS

162. Apakusių 18 metų ir vyresnių asmenų socialinis ugdymas organizuojamas namuose:

Veiklos kryptys	Skiriama valandų per savaitę
Brailio rašto mokymas Orientacija erdvėje ir savarankiškas judėjimas Savitarnos, buitinių įgūdžių ugdymas Kompiuterinis raštingumas	} 4

162.1. apakusių 18 metų ir vyresnį asmenį namuose moko tiflopedagogas;

162.2. dalykai parenkami ir ugdymo planas sudaromas atsižvelgus į apakusio asmens gebėjimus ir pageidavimus;

162.3. Brailio raštui mokytis skiriama iki 60 val., orientacijos erdvėje ir savarankiško judėjimo – iki 90 val., savitarnos ir buitiniams įgūdžiams lavinti – iki 60 val.

VII. SUAUGUSIŲJŲ PRADINIO, PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

I. SUAUGUSIŲJŲ PRADINIO, PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMO BENDROSIOS NUOSTATOS

163. Besimokantiems pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas mokymosi procesas prasideda rugsėjo 1 d. ir trunka: 1–11 klasių mokiniams – 35 mokymosi savaites, 12-ųjų klasių mokiniams – 34 mokymosi savaites.

164. Suaugusiųjų mokyklų, mokymo centrų ir bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasių mokiniams skiriamos žiemos (Kalėdų) ir pavasario (Velykų) atostogos. Rudens atostogų neskiriama. Atostogų trukmė nurodyta Bendrųjų ugdymo planų 5.4 ir 6.4 punktuose.

165. Suaugusiųjų mokyklų, mokymo centrų ir bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasės gali būti komplektuojamos kelis kartus per mokslo metus.

166. Išlyginamosios klasės besimokantiems suaugusiesiems nesteigiamos.

166.1. Suaugusių asmenų anksčiau įgytas išsilavinimas prilyginamas pagrindiniam išsilavinimui pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 20 d. įsakymą Nr. ISAK-661 „Dėl išsilavinimo prilyginimo“ (Žin., 2005, Nr. 53-1806).

166.2. Suaugę asmenys, siekiantys pakartotinai mokytis kai kurių pradinio, pagrindinio ar vidurinio ugdymo programos dalykų, dalykų, kurių nebuvo ugdymo programose ar individualiame ugdymo plane asmeniui mokantis, ar likviduoti ugdymo programų dalykų įsiskolinimus, mokosi pagal Modulinio mokymosi tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. ISAK-1756 (Žin., 2007, Nr. 95-3858) ir Savarankiško mokymosi tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. ISAK-1759 (Žin., 2007, Nr. 95-3860).

166.3. Suaugusiesiems, nemokantiems valstybinės kalbos ir norintiems tęsti mokymąsi Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose, ugdymas organizuojamas vadovaujantis Užsieniečių ir Lietuvos Respublikos piliečių, atvykusių ar grįžusių gyventi ir dirbti Lietuvos Respublikoje, vaikų ir suaugusiųjų ugdymo išlyginamosiose klasėse ir išlyginamosiose mobiliosiose grupėse tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. ISAK-1800 (Žin., 2005, Nr. 109-3991).

167. Neformaliojo ugdymo valandos suaugusiųjų mokyklose, mokymo centruose ir bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasėse gali būti skiriamos pasirinktoms saviraiškos programoms: meniniams, kalbiniais, sportiniams, sveikatos ugdymo, moksliniams, technologiniams, socialiniams, komunikacinių technologijų ir kitokiems mokinių gebėjimams ugdyti, mokiniams konsultuoti, neformaliajam švietimui.

II. SUAUGUSIŲJŲ PRADINIO IR PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

168. Mokyti pagal suaugusiųjų pradinio ir/ar pagrindinio ugdymo programą priimami asmenys, siekiantys įgyti pradinį ir/ar pagrindinį išsilavinimą, ir asmenys, įgiję pagrindinį išsilavinimą ir pageidaujantys pakartotinai mokytis kai kurių dalykų ar dalykų modulių pagal Savarankiško mokymosi tvarkos aprašą ir Modulinio mokymosi tvarkos aprašą.

169. Socialinė veikla suaugusiųjų mokyklų, mokymo centrų ir bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasių mokiniams, besimokantiems pagal pagrindinio ugdymo programą, neprivaloma.

170. 18 metų ir vyresni suaugusiųjų mokyklų, mokymo centrų ir bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasių mokiniai, besimokantys pagal pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, gali nesimokyti menų dalykų ir kūno kultūros. Mokiniui, nepasirinkusiam kūno kultūros ar menų, šių dalykų pamokos gali būti skiriamos pagal mokinio poreikius kitiems pasirinktiems dalykams mokytis.

171. 18 metų ir vyresni suaugusiųjų mokyklų, mokymo centrų ir bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasių mokiniai, besimokantys pagal pagrindinio ugdymo programos I dalį (5–8 klasės), gali nesimokyti technologijų dalyko.

172. 18 metų ir vyresniems suaugusiųjų mokyklų, mokymo centrų ir bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasių mokiniams, besimokantiems pagal pagrindinio ugdymo antrosios dalies programas (9–10 klasės), mokyklos vietoj Bendrosiose programose numatytų technologijų dalykų gali siūlyti rinktis kitus, mokinių poreikius atitinkančius technologijų modulius, integruotus technologijų modulius ar pan.

173. Dalykai ir jiems skiriamų savaitinių pamokų skaičius suaugusiųjų pradinio ugdymo programoms vykdyti:

Dalykų sritys, dalykai	1–2 klasės	3–4 klasės	Pradinio ugdymo programa (1–4 klasės)
Dorinis ugdymas (tikyba arba etika)	2	2	4
Kalbos:			
Lietuvių kalba (gimtoji)	12	12	24
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų)*	12	12	24*
Lietuvių kalba (valstybinė)*	2	4	6*
Užsienio kalba		3	3
Matematika	6	6	12
Pasaulio pažinimas	2	2	4
Dailė ir technologijos	2	2	4
Kūno kultūra	2	2	
Minimalus privalomų pamokų skaičius mokiniui	1 kl. – 11 2 kl. – 11; 13*	3 kl. – 11; 13* 4 kl. – 14; 16*	47; 53*
Mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos			4
Maksimalus pamokų skaičius mokiniui	1 kl. – 13 2 kl. – 13; 15*	3 kl. – 13; 15* 4 kl. – 16; 18*	55; 61
Neformalusis ugdymas			

Pastaba: * - mokyklose, kuriose procesas organizuojamas tautinės mažumos kalba.

174. Dalykai ir jiems skiriamų savaitinių pamokų skaičius suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programoms įgyvendinti:

Dalykų sritys, dalykai	5–6 klasės	7–8 klasės	Pagrindinio ugdymo programos pirmoji dalis (5–8 klasės)	Pagrindinio ugdymo programos antroji dalis (9–10 klasės)	Pagrindinio ugdymo programa (5–10 klasės)
Dorinis ugdymas (tikyba arba etika)	2	2	4	2	6
Kalbos:					
Lietuvių kalba (gimtoji)	8	8	16	8	24
Gimtoji kalba*	8	8	16	6	22
Lietuvių kalba (valstybinė*)	6	6	12	6	18
Užsienio kalba (1-oji)	6;4*	4	10;8*	4	14;12*
Užsienio kalba (2-oji)	2	4	6	4	10
Matematika	8	6	14	6	20
Gamtamokslinis ugdymas:					
Gamta ir žmogus	2		2		2
Biologija		2	2	3	5
Fizika		2	2	2	4
Chemija		1	1	2	3
Informacinės technologijos	1	1	2	2	4
Socialinis ugdymas:					
Istorija	2	2	4	2	6
Pilietiškumo pagrindai				1	1
Geografija	1	2	3	2	5
Ekonomika				1	1
Meninis ir technologinis ugdymas, kūno kultūra:					
Dailė ir technologijos					
Dailė	2	2	4	2	6

Muzika	2	2	4	2;1*	6; 5*
Technologijos	4	3	7	2,5	9,5
Kūno kultūra	2	1	3		3
Žmogaus sauga		1	1		1
Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai					
Minimalus privalomų pamokų skaičius mokiniui	5– 18; 20* 6 klasėje – 20	7 –18; 20* 8 klasėje – 22	78; 82*	9 21; 22* 10 klasėje – 22	121; 126*
Mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos	4; 2*	5; 3*	9; 5*	6; 6*	15; 11*
Maksimalus pamokų skaičius mokiniui	5 – 21 ir 6 klasėje –21	7 – 21 ir 8 klasėje – 24	87	9 – 24 ir 10 klasėje – 24	135-150
Neformalusis ugdymas	0-4	0-4	0-8	0-5	

Pastaba: * - mokyklose, kuriose procesas organizuojamas tautinės mažumos kalba,

175. Suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programos įgyvendinimas jungtinėse klasėse:

Klasės	5–6 klasės	6–7 klasės	7–8 klasės
	Minimalus pamokų skaičius per savaitę		
Pamokų skaičius	26	26	28
Neformalusis ugdymas	2	2	2
Iš viso	29	29	31

III. SUAUGUSIŲJŲ VIDURINIO UGDYMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

176. Mokytiis pagal suaugusiųjų vidurinio ugdymo programą priimami asmenys, siekiantys įgyti vidurinį išsilavinimą, ir asmenys, įgiję vidurinį išsilavinimą ir pageidaujantys pakartotinai mokytiis kai kurių dalykų ar dalykų modulių pagal Savarankiško mokymosi tvarkos aprašą ir Modulinio mokymosi tvarkos aprašą.

177. 18 metų ir vyresni mokiniai gali nesirinkti kūno kultūros. Šiuo atveju minimalus dalykų skaičius, įrašomas į brandos atestatą, mažinamas iki 8.

178. 11 klasėje mokiniai renkasi vieną dalyką iš menų, technologijų ar integruotų menų ir technologijų.

179. Suaugusiųjų mokyklų, mokymo centrų ir bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasių mokiniai 11 klasėje privalomąją užsienio kalbą renkasi savarankiškai.

180. Suaugusiųjų mokyklos, mokymo centrai ir bendrojo lavinimo mokyklos, turinčios suaugusiųjų klases, į vidurinio ugdymo programą gali įtraukti profesinio mokymo programos modulius.

181. Suaugusiųjų mokyklų, mokymo centrų ir bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasių mokiniai dalį vidurinio ugdymo programos mokosi individualiai.

182. Suaugusiųjų vidurinio ugdymo dalykų programos bendrojo ir išplėstinio kursų apimtis valandomis prilyginama dalykų vidurinio ugdymo programų bendrojo ir išplėstinio kursų apimčiai pagal Vidurinio ugdymo programos aprašą.

183. Suaugusiųjų mokyklų, mokymo centrų ir bendrojo lavinimo mokyklų suaugusiųjų klasių mokinių profesinis konsultavimas vykdomas iš šiai veiklai skiriamų mokinio krepšelio lėšų pagal Švietimo ir mokslo ministerijos rekomendacijas.

184. Vyresni kaip 18 metų asmenys, baigę adaptuotą pagrindinio ugdymo programą ir pateikę pagrindinio ugdymo pasiekimų pažymėjimą bei pažymą apie pagrindinio ugdymo programos baigiamosios klasės bendrojo lavinimo dalyko (-ų) programos (-ų) adaptavimą ir mokymosi pasiekimus, priimami mokytiis pagal adaptuotą vidurinio ugdymo programą.

185. Dalykai ir jiems skiriamų pamokų skaičius suaugusiųjų vidurinio ugdymo programai įgyvendinti (neakivaizdiniu ir stacionaro būdu):

Dalykų sritys, dalykai	Bendrasis kursas	Išplėstinis kursas
------------------------	------------------	--------------------

	stacionaras	neakivaizdini s mokymas	programos apimtis val.	stacionaras	neakivaizdini s mokymas	programos apimtis val.
Tikyba	2	0,5	69	–	–	–
Etika	2	0,5	69	–	–	–
Gimtoji kalba	6	3	207	8	4	276
Lietuvių kalba (valstybinė)	6	2	207	8	3	276
Užsienio kalba (1-oji)	5	2	173	6	3	207
Užsienio kalba (2-oji)	3	1	104	5	2	173
Istorija	2	1,25	69	4	2	138
Geografija	2	1,25	69	4	2	138
Integruotas socialinių mokslų kursas	2	1,25	69	–	–	–
Matematika	5	2	173	8	4	276
Informacinės technologijos	2	0,5	69	3	1	104
Biologija	2	1,25	69	4	2	138
Fizika	2	1,25	69	4	2	173
Chemija	2	1,25	69	4	2	138
Integruotas gamtos mokslų kursas	2	1,25	69	–	–	–
Menai	1,5	0,5	52	2	1,5	69
Technologijos	1,5	0,5	52	2	1,5	69
Integruotas menų ir technologijų kursas	1,5	0,5	52	2	1,5	69
Bendroji kūno kultūra	1,5	0,5	52	2	1,5	69
Pasirinkta sporto šaka	1,5	0,5	52	–	–	–
Pasirenkamieji dalykai	–	–	–	–	–	–
Projektai	–	–	–	–	–	–

186. Dalykai ir jiems skiriamų pamokų skaičius suaugusiųjų vidurinio ugdymo programai įgyvendinti (lentelėje nurodoma dvejų mokslo metų savaitinių pamokų suma. Programos apimties skiltyje nurodoma kurso apimtis valandomis, o skliaustuose – klasėje dėstomų valandų ir individualaus mokymosi valandų skaičius):

Dalykų sritys, dalykai	Privaloma s bendrojo lavinimo branduoly s (bendrasis kursas)	Mokinio galimi individualaus ugdymo plano dalykai ir jiems skiriamos savaitinės pamokos per dvejus metus stacionarui		Mokinio galimi individualaus ugdymo plano dalykai ir jiems skiriamos savaitinės pamokos per dvejus metus neakivaizdiniam mokymui		Programai įgyvendinti skiriamas valandų skaičius	
		bendrasis kursas	išplėstinis kursas	bendrasi s kursas	išplėstinis kursas	bendrasis kursas valandomis	išplėstinis kursas valandomis
Dorinis ugdymas:	2*						-
Tikyba		2	–	0,5	–	69	
Etika		2	–	0,5	–	69	-
Kalbos:							
Lietuvių kalba (gimtoji)	6	6	8	3	4	276 (207 kurso valanda ir 69 ind. mokymosi)	346 (276 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Gimtoji kalba***	6	6	8	3	4	276 (207 kurso valanda ir 69 ind. mokymosi)	346 (276 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Lietuvių (valstybinė)	6	6	8	2	3	276 (207 kurso	346 (276

kalba***						valanda ir 69 ind. mokymosi)	kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Užsienio kalba (1-oji)	5	5	6	2	3	207 (173 kurso valanda ir 34 ind. mokymosi)	276 (207 kurso valanda ir 69 ind. mokymosi)
Užsienio kalba (2-oji)		3	5	1	2	138 (104 kurso valandos ir 34 ind. mokymosi)	207 (173 kurso valandos ir 34 ind. mokymosi)
Socialinis ugdymas:	2*						
Istorija		2	4	1,25	2	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	207 (138 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Geografija		2	4	1,25	2	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	207 (138 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Integruotas socialinių mokslų kursas		2	–	1,25	–	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	-
Matematika	5	5	8	2	4	207 (173 kurso valandos ir 34 ind. mokymosi)	310 (276 kurso valandos ir 34 ind. mokymosi)
Informacinės technologijos		2	3	0,5	1	69 (69 kurso valandos)	138 (104 kurso valandos ir 34 ind. mokymosi)
Gamtamokslinis ugdymas:	2*						
Biologija		2	4	1,25	2	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	207 (138 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Fizika		2	4	1,25	2	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	242 (173 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Chemija		2	4	1,25	2	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	207 (138 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Integruotas gamtos mokslų kursas		2	–	1,25	–	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	-
Menai, technologijos, integruotas menų ir technologijų kursas	1,5*						

Menai:						138 (52 kurso valandos ir 86 ind. mokymosi)	207 (69 kurso valandos ir 138 ind. mokymosi)
Dailė		1,5	2	0,5	1,5		
Muzika		1,5	2	0,5	1,5		
Teatras		1,5	2	0,5	1,5		
Šokis		1,5	2	0,5	1,5		
Kompiuterinės muzikinės technologijos		1,5	2	0,5	1,5		
Grafinis dizainas		1,5	2	0,5	1,5		
Fotografija		1,5	2	0,5	1,5		
Kinas ir vaizduojamasis menas		1,5	2	0,5	1,5		
Integruotas menų ir technologijų kursas		1,5	2	0,5	1,5	138 (52 kurso valandos ir 86 ind. mokymosi)	207 (69 kurso valandos ir 138 ind. mokymosi)
Technologijos:						138 (52 kurso valandos ir 86 ind. mokymosi)	207 (69 kurso valandos ir 138 ind. mokymosi)
Turizmas ir mityba		1,5	2	1	1,5		
Statyba ir medžio apdirbimas		1,5	2	1	1,5		
Lengvoji pramonė		1,5	2	1	1,5		
Taikomasis menas, amatai ir dizainas		1,5	2	1	1,5		
Verslas ir vadyba		1,5	2	1	1,5		
Kitų technologijų programos		1,5	2	1	1,5		
Kūno kultūra:	1,5*						
Bendroji kūno kultūra		1,5	2	0,5	1,5	138 (52 kurso valandos ir 86 ind. mokymosi)	276 (69 kurso valandos ir 207 ind. mokymosi)
Pasirinkta sporto šaka		1,5	–	0,5	–	138 (52 kurso valandos ir 86 ind. mokymosi)	
Žmogaus sauga		0,5**	–	–	–		
Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai							
Projektai							
Privalomi branduolio dalykų kursai	25; 31***			13;15** *	13;15***		
Mokinio pasirinktas mokymo turinys		20;14***	20;14***	9; 7***	9; 7***		
Maksimalus mokinio pamokų skaičius	Stacionariu būdu besimokantiejiems – 23;24*** pamokos per savaitę, neakivaizdiniu būdu – 11 grupinių konsultacijų per savaitę						
Neformalusis ugdymas	Stacionariu būdu besimokantiejiems – 6 valandos (3–11 kl. ir 3–12 kl.) per savaitę, neakivaizdiniu būdu besimokantiejiems – 2 valandos per savaitę (1–11 kl. ir 1–12 kl.)						
Mobiliosios grupės	14 valandų per savaitę per dvejus metus besimokantiejiems stacionariu būdu, 6 valandos per savaitę per dvejus metus besimokantiejiems neakivaizdiniu būdu						

Pastabos: *renkasi mokinius; **integruojama į dalykų mokymo turinį; *** mokyklose, kuriose procesas organizuojamas tautinės mažumos kalba.

IV. SUAUGUSIŲJŲ PRADINIO, PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS MODULINIŲ BŪDU

187. Suaugusiųjų mokyklos, mokymo centrai ar bendrojo lavinimo mokyklos, turinčios suaugusiųjų klases, sudaro sąlygas mokiniams mokytis modulinio būdu pagal Modulinio mokymosi tvarkos aprašą. Moduliniu būdu gali būti mokomasi vieno, kelių ar visų pradinio, pagrindinio ar vidurinio ugdymo programos dalykų. Jei mokiniai modulinio būdu mokosi pagal pradinio ugdymo programą, minimalus pamokų skaičius per savaitę yra 10, jei mokosi pagal pagrindinio ar vidurinio ugdymo programą – 19.

188. Suaugusiųjų pradinio ugdymo programos įgyvendinimas besimokantiesiems modulinio būdu:

Dalykai	Moduliai ir mokymosi metai				Iš viso valandų
	1	2	3	4	
Dorinis ugdymas (tikyba arba etika)	34	34	34	34	136
Kalbos:					
Lietuvių kalba (gimtoji) arba gimtoji kalba	204	204	204	204	816
Užsienio kalba				68	68
Matematika	102	102	102	102	408
Pasaulio pažinimas	34	34	34	34	136
Meninis ir technologinis ugdymas, kūno kultūra:					
Dailė ir technologijos	} 34	} 34	} 34	} 34	} 136
Muzika					
Kūno kultūra	34	34	34	34	136

189. Suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programos įgyvendinimas besimokantiesiems modulinio būdu:

Dalykai	Mokymosi metai	Valandų skaičius
Dorinis ugdymas	1 2–6	34 37
Lietuvių kalba (gimtoji) arba gimtoji kalba	1 2–6	136 148
Lietuvių kalba (valstybinė) *	1 2–6	136 148
Užsienio kalba (1-oji)	1 2–6	68 74
Užsienio kalba (2-oji)	1 2–5	68 74
Matematika	1 2–6	102 111
Biologija	1–4	37
Fizika	1–2 3–4	37 74
Chemija	1 2 3	74 37 74
Informacinės technologijos	6	74
Istorija	1 2–6	68 74
Pilietiškumo pagrindai	6	37
Gamta ir žmogus	2	37
Geografija	1 2–4 5	34 37 74

Ekonomika	6	37
Dailė	1	34
	2–6	37
Muzika	1	34
	2–6	37
Technologijos	1-3	74
	4	37
	5-6	68
Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai		

Pastaba: * - mokyklose, kuriose procesas organizuojamas tautinės mažumos kalba.

190. Suaugusiųjų vidurinio ugdymo bendrosios programos įgyvendinimas besimokantiems modulinio būdu. Dalykai ir jiems skiriamų valandų skaičius:

Dalykų sritys, dalykai	11–12 klasių kurso moduliai	
	mokymosi metai	valandų skaičius
Dorinis ugdymas	1–2	32
Lietuvių kalba (gimtoji) ir gimtoji kalba	1–2	97
Lietuvių kalba (valstybinė)	1–2	65
Užsienio kalba (1-oji)	1–2	65
Užsienio kalba (2-oji)	1–2	48
Matematika	1	65
	2	97
Biologija	1–2	32
Fizika	1	32
	2	65
Chemija	1–2	32
Informacinės technologijos	1–2	32
Istorija	1–2	32
Geografija	1–2	32
Dailė	1	32
	2	16
Muzika	1	32
	2	16
Teatras	1	32
	2	16
Šokis	1	32
	2	16
Technologijos	1	32
	2	16
Bendroji kūno kultūra	1	32
	2	16
Pasirinkta sporto šaka	1	32
	2	16
Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai		

191. Vidurinio ugdymo programos moduliams yra nurodomos kaip branduolio kursui ir pasirenkamajam dalykui skirtos valandos.

192. Išplėstiniam kursui mokyti modulio valandų skaičius papildomas valandomis, nurodytomis Bendrųjų ugdymo planų 185 punkte. Valandos dauginamos iš 34 ir vienodai dalijamos kiekvienam moduliui.

V. SUAUGUSIŲJŲ PRADINIO, PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS NEAKIVAIZDINIŲ BŪDU

193. Suaugusiųjų mokyklos, mokymo centrai ar bendrojo lavinimo mokyklos, turinčios suaugusiųjų klases, sudaro sąlygas mokiniams mokytis neakivaizdiniu būdu pagal Neakivaizdinio mokymosi tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. ISAK-1757 (Žin., 2007, Nr. 95-3859. Neakivaizdiniu būdu

besimokantiems mokiniams privalomasias savaitines pamokas sudaro grupinės ir individualios konsultacijos.

194. Suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programos įgyvendinimas besimokantiems neakivaizdiniu būdu (grupinės ir individualios konsultacijos):

Dalykų sritys, dalykai	Grupinės konsultacijos						
	5 klasė	6 klasė	7 klasė	8 klasė	9 klasė	10 klasė	Iš viso
Dorinis ugdymas (tikyba arba etika)	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	1,5
Lietuvių kalba (gimtoji) ir gimtoji kalba	1,5–2	1,5–2	1,5–2	1,5–2	1,5–2	1,5–2	9–12
Lietuvių kalba (valstybinė)	1–1,5	1–1,5	1–1,5	1–1,5	1–1,5	1–1,5	6–9
Užsienio kalba (1-oji)	1–1,5	1–1,5	1–1,5	1–1,5	1–1,5	1–1,5	6–9
Užsienio kalba (2-oji)		0,5–1	0,5–1	0,5–1	0,5–1	0,5–1	2,5–5
Matematika	1,25–1,5	1,25–1,5	1,25–1,5	1,25–1,5	1,25–1,5	1,25–1,5	7,5–9
Ekonomika					0,25		0,25
Biologija	0,5	0,5	0,5	0,5–1	0,5–1	0,5–1	3–5
Fizika			0,5	0,75–1	0,75–1	0,75–1	2,75–4
Chemija				0,75–1	0,75–1	0,75–1	2,25–3
Informacinės technologijos	0,5	0,5				0,75–1	1,75–2
Istorija	0,5	0,5	0,5	0,5–1	0,5–1	0,5–1	3–5
Pilietiškumo pagrindai						0,25	0,25
Geografija		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
Dailė	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	1,5
Muzika	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	1,5
Technologijos	0,5	0,5	0,5	0,25	0,5	0,25	2,5
Pasirenkamieji dalykai							
Mokyklos nuožiūra skirstomos pamokos	1	1	1	1	1–1,75	1–2	6–7,75
Iš viso (grupinėms konsultacijoms)	8	9	9	10	11	11	58
	Individualus darbas						
Individualios konsultacijos	0–4	0–4	0–4	0–4	0–4	0–5	0–25
Projektai	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–2	0–7
Iš viso	4	4	4	4	4	5	25

195. Neakivaizdiniu būdu besimokančių mokinių vidurinio ugdymo programos dalykų individualioms konsultacijoms skiriama iki 8 savaitinių pamokų per dvejus mokslo metus.

196. Neakivaizdiniu būdu besimokančių mokinių grupinėms konsultacijoms skiriama iki 11 pamokų per savaitę.

197. Suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programos įgyvendinimas besimokantiems neakivaizdiniu būdu (privalomos įskaitos):

Dalykų sritys/ dalykai	Įskaitos						
	5 klasė	6 klasė	7 klasė	8 klasė	9 klasė	10 klasė	Iš viso įskaitų
Dorinis ugdymas (tikyba arba etika)	2	2	2	2	2	1	11
Lietuvių kalba (gimtoji) ir gimtoji kalba	6	6	6	6	6	6	36
Lietuvių kalba (valstybinė)	3	3	3	3	3	3	18
Užsienio kalba (1-oji)	3	3	3	3	3	3	18
Užsienio kalba (2-oji)		2	2	2	3	3	12
Matematika	6	6	6	6	6	6	36
Biologija	2	2	2	2	2	2	12
Fizika			1	3	3	2	9
Chemija				3	2	3	8
Informacinės technologijos	1	1				1	3
Istorija	2	2	2	3	3	3	15
Pilietiškumo pagrindai						1	1
Geografija		2	2	2	2	3	11

Ekonomika					1		1
Dailė	1	1	1	1	1	1	6
Muzika	1	1	1	1	1	1	6
Technologijos	2	2	2	2	2	1	11
Pasirenkamieji dalykai							
Mokyklos nuožiūra skirstomos įskaitos	0–1	0–1	0–1	0–1	0–2	0–1	0–7
Iš viso (įskaitoms)	27– 28	31– 32	31– 32	37–38	38– 40	39–40	205–212

198. Neakivaizdiniu būdu besimokantys mokiniai laiko visų savo individualaus ugdymo plano dalykų įskaitas. Besimokantieji vidurinio ugdymo programos dalykų laiko visų savo individualaus ugdymo plano dalykų įskaitas. Įskaitų skaičius nustatomas dvejiems mokslo metams ir yra toks, kiek pamokų per savaitę skiriama mokytis dalykui, tačiau įskaitų per mokslo metus negali būti mažiau negu dvi. Jei mokinys mokosi pagal išplėstinį dalyko programos kursą, įskaitų negali būti mažiau kaip aštuonios per dvejus mokslo metus.
